

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

CORNER PRITCHARD AVE. & MCGREGOR ST.

The Provincial Library City

WINNIPEG, MANITOBA, CANADA.

два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

PIK II.

Ч. 25.

СЕРЕДА, 12. МАЯ, 1920.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, MAY 12th, 1920.

No. 25.

VOL. II.

Новинки.

ПОЛЯКИ ЗАНЯЛИ КИЇВ.

Советські армії перешли на лівий берег Дніпра.

ЛОНДОН, 8. мая. — Наспівша сюди вчорашня бездротна телеграма з Москви каже, що польські і українські війська заняли в четвер'ї ввечері Київ. Текст виданої заяви звучить:

"Вночі з 6. на 7. мая наші війська боролися в київських районах з переважними, ворожими силами на північній і південній захід від Києва. Над ввечерю ворог увірвався на передмістя Києва, однак зівстав стриманий контраатаками. Пізніше наші війська дістали приказ відступити і почали переправлятися на лівий берег Дніпра.

Відбили польські війська.

"В напрямі Путилово наші війська відперли ворожий наступ 20 миль від Красного. В напрямі Ігумена (на схід від Мінська) ворог пробував перейти коло села Березини ріку Березину, однак зівстав відігнаний назад на другий бік ріки".

(Замітне в поданій вище телеграмі те, що в депеші з Москви не згадується про жадні українські війська, лише говориться про ворожі війська, ворожий наступ і т. д.; розуміючи під сим польську армію. Слова "Українці" і "українські війська" уживають самі телеграфічні агенти умисно для того, щоб представити польський наїзд на селянсько-робітничу Україну як війну о "визволене" України з "чужинського наїзду", себто з під влади українських селянських і робітничих Рад. Коли ж є в польській армії які Петлюрові недобитки, то в кожній разі є їх дуже мізерне число, найбільше кілька тисяч. Се ті нещасливці, котрих удаєся Петлюрі зібрати по торах полонених в різних краях. Вони не представляють фактично жадної сили, а лише дають шляхоцькій Польщі і ввечерній реакції претекст до морального "оправдання" з свого грабіжницького походу на Україну. — Ред.)

Польська кавалерія увійшла до Києва в суботу.

ВАРШАВА, 9. мая. — Польська кавалерія увійшла до Києва за відступаннями більшовиків в суботу рано. Більшовики опустили місто. Кавалерія увійшла до Києва з заходу.

Троцький проводить совітською армією проти Польщі.

ЛОНДОН, 11. мая. — Нинішня бездротна депеша з Москви каже, що Лев Троцький, російський совітський міністер війни, вивів на польський фронт і особисто проводить червоними військами проти Польщі.

Більшовики ставлять опір на східній березі Дніпра.

ВАРШАВА, 11. мая. — Більшовицькі війська остовновилися на східній березі Дніпра коло Києва і там ставлять опір. Арматний огонь шаляє на північ і на полудне від Києва.

ПЕТЛЮРА ДОБИВ ТОРГУ З ШЛЯХОЦЬКОЮ ПОЛЬЩЕЮ.

Польські імперіалісти мають контролювати петлюрівську "Україну", котру мусять ще перше самі створити.

ВАРШАВА, 11. мая. — (Асоційейтед Прес.) — Перед розпочатом походу на Київ заключено межі Польщею і Україною (Петлюрою і Ко.) мілітарну, економічну і політичну угоду, на підставі котрої Польща дістає вихід до Чорного моря.

На підставі тої угоди Польща, допомагаючи в реорганізації України під проводом генерала Петлюри, буде мати в українській міністерстві свого віцеміністра; міністерство се буде зложене головню з експертів, щоби помочи державі вибрати ся на ноги в її боротьбі за існуванє.

Польща буде мати шляхоцьку контролю над залізницями на немирних просторах чорноземної країни.

Польща обіцяє дати Україні (петлюрівцям) мілітарну (військову) поміч на протязі 10 літ.

В недавній прокламації генерал Пилсудський голова польської держави, оповістив, що Поляки заберуть ся з України аж тоді, як українська держава буде тревало встановлена і запобіжить ся інвазією з сходу.

(Біда лише в тім, що Петлюра і кількох його підхлібників у Варшаві не представляють жадної влади на Україні. Вони продають польській шляхті українських робітників і селян якраз так, як циган продавав шкіру на живому медведі. Та сим нікчемній пахолок польської і ввечерній реакції разом з своїми товаришами — соціялістами! — показують лише, як низько вони впади, на які вчинки водни спосібні, якуму чортові вони готові служити, щоби лише дістали ся до панованія над українським працюючим народом, хочби і під багнетом польського легіоніста. І хоч з послідними злочинними подвигами маніяка "отамана" і кількох його зашників не годять ся навіть самі петлюрівці (гляди львівський "Вперед" і "Землю і Волю", не згадуючи вже про віденський "Укр. Прапор", а в Америці "Навроду Волю" і "Свободу"), то все-ж таки шляхоцька Польща, котра устами свого міністра заграничних справ Патека недавно ще заявляла, що не уважає Петлюру представником України, лише про відник банд, якими добре скористувати ся у війні проти більшовиків, — тепер ся Польща заслонює ся "угодою" з їми кількома злочинцями і політичними дурнями і трубить перед світом, що вона в порозуміню і спільно з Українцями йде визволяти Україну від "чужого наїзду". В такім дусі висилають ся всі телеграми з Варшави а навіть з Лондону. Словом "Українець" імперіалістична шляхоцька Польща хоче закрити свої грабіжницькі плани і морально оправдати ся перед світом. Але Петлюра з кількома іншими польськими пахолками не є Україною ані У-

країнцями, і шляхоцька Польща за свій наїзд на селянсько-робітничу Україну морально оправдана не знайде і останє таки найздижком України. — Ред.)

Мирові переговори межі Японією і Совітами на Сибірі.

ВАШІНГТОН, 11. мая. — Тут довідано ся нині, що Японія розпочала з більшовиками на Сибірі переговори в справі заключення мира.

Нинішні довірочні відомости до тутешньої японської амбасаді кажуть, що японські і совітські власти в Владивостозі заключили угоду, котра можливо приведе до відкриття близько 20,000 японського війська з владивостозького району, як також і до евакуації Сибіру всіма японськими військами.

В амбасаді заявлено, що ся угода має на цілі запобігти конфліктам межі Японцями і Росіянами і дати японським військам спромому забрати ся з Владивостозу і його околиці.

В угоді устанвлено невтральну зону, по 30 кілометрів на обох боках Усурійської залізної дороги, від Владивостоза до Хабаровська.

Після угоди, совітська поліція буде відвічальна за вдержанє порядку.

Угоду сю заключили командант російських військ у Владивостозі і ген. Ой, командант японських військ на Сибірі.

В амбасаді заявляють, що если угода буде вдовольно виконана, то велике число японських військ без сумніву буде відкликане з Сибіру.

Послідні донесення до Вашингтону виказують, що число японських військ у Владивостозі і його околиці на північ зложу Усурійської залізної дороги до Хабаровська, вносить 20,000 людей.

Совітська Росія і Георгія заклали мир.

ЛОНДОН, 10. мая. — Бездротна депеша з Москви доносить, що межі совітською Росією і республікою Георгія заключено мировий договір. В договорі застерігається, що Росія має признати незалежність Георгії і зобов'язатися не вмішувати ся у внутрішні справи георгійської республіки.

Республіка має складати ся з Тифайської, Кутаїської і Батумської губерній, а також з Закатальського і Сухумського округів та частини чорноморської області.

Георгія має розоружити всі свої військові сили, групи і особи ворожі до совітського правительства та інтерувати їх в концентраційних торах, щоби потім віддати їх в руки совітської Росії, якої правительство зобов'язує ся дарувати їм їхнє житє. Однак всі їх військові засоби, цінности і фонди будуть сконфісковані без жадного винагородженія.

Георгія зобов'язує ся увільнити від кари і дальших судових кроків всіх тих, яких в теперішнім часі оскаржують ся за вчинки повновні в користь совітської Росії.

Вірменія порозуміває ся з совітською Росією.

БАТУМ, Кавказ, 6. мая. — Совітська армія в Баку взяла в полон двох британських

поручників і кількох моряків. Сказано, що вони будуть випущені тоді, як Бритії випустять таке саме число турецьких націоналістів, яких інтерновано на Мальті.

Георгія відказала ся доставити нафти вірменським залізницям, наслідком чого залізничний рух у Вірменії майже зовсім завмер і послілка ратункових засобів перервана. Робітничі союзи оповістили, що вони не дозволять вивозити ніяких харчів, одягу та інших засобів.

Тутешні бізнесмени побіжують ся, що більшовизм поширює ся незабаром на цілий Кавказ.

Населенє сего міста відносить ся ворожо до антантської окупації і є признаки, що вона буде занехана. Кількіє стало ся, то річ не виключена, що Вірменія заключить союз з Совітом. Сказано, що вже ведуть ся переговори між Москвою і Єриваном.

Каже, що британська фльота буде дальше бомбардувати чорноморське побережє.

ЛОНДОН, 10. мая. — Волтер Юм Лонг, перший лорд адміралтейції, відповідаючи нині на питанє в палаті громад заявив, що британські кораблі на Чорному морі будуть дальше бомбардувати російське побережє до того часу, доки більшовики не заперестануть військових кроків против кримської армії ген. Вранглія (наслідника Денікіна), щоби таким робом приневолити їх до перемирія. Він признав, що бомбардуванє спиною вивіз з Росії сирих матеріялів, однак заявив, що се вина совітського правительства, котре вело дальше військові кроки.

Більшовики зривають торговельні переговори.

КОПЕНГАГА, 5. мая. — Голова російської торговельної делегації заявив сьогодні, що делегація рішда зирати торговельні переговори і вернутися до Росії. Він казав, що члені делегації не вірять в широкі правительств антанті і подав слідуючі причини своїх сумнівів:

1. Делегація чекала тут даремно на відповідь зі Сан-Ремо, коли там відбувала ся антантська конференція.

2. Премієр Лойд Джордж є винаювачий, чіпляєть ся малых пунктів дотично особистостей і послугуєть ся неправдивими історіями.

3. Бритійська фльота веде чинні операції против чорноморського побережя.

4. Делегація прийшла до заключенія, що Росія може дати більше західній Європі чим західна Європа Росії, і що Росія не може дозволити, аби дорожого ультиматумів.

Совітська делегація думає, що антанта планує нову інтервенцію, уживаючи сим разом Польщу і Японію, та що з антантою можна буде допервати переговорювати в "приличний" спосіб, коли буде повалений той план.

Дальше голова совітської делегації сказав: "Росія знає, що польська війна може бути початком нової і загальної війни, але Росія складає відвічальність за те на Польщу і на тих, які її піддержують."

"Поки що ми ведемо великі успішні переговори зі скандинавськими фірмами. Уже ви-

конують ся контракти на доставу рідничої та іншої машинерії. Шкода лиш, що не почала ся ще торгівля з Американою".

Совітське правительство звернуло ся з мировим предложенєм впрод до польського народа.

ЛОНДОН, 3. мая. — Ігноруючи цілковито польське правительство, російське совітське правительство звернуло ся з мировим предложенєм впрод до польського народа. Предложєне се, всланє бездротним телеграфом, є підписанє Леніном, Троцьким, Чичеріном і Курським.

В предложєно говорить ся, що польська шляхта запроудє польський народ і втігає його в неперітну війну з совітською Росією.

ПЕРШИЙ МАЙ У ВАРШАВІ.

В демонстраціях брало участь 20,000 робітників. — Соціялісти против війни.

ВАРШАВА, 1. мая. — Обчислюють, що в демонстраціях на Першого Мая брало участь 20,000 осіб. На соціялістичних прарах виділи написи: "Проч з Війною", "Ми хочемо Мира", "Проч з Мілітаризмом".

До Варшави покликано додаткові військові відділи, аби здавити розрухи, підчас яких ранено около 20 осіб.

Населенє відносить ся байдужно до побід.

ЛОНДОН, 3. мая. — Населенє Польщі відносить ся апатично до побід польської армії. В суботу робітничтво устроило великі демонстрації, домагаючи ся мира.

Перший Май на Сибірі і в Японії.

ГОНОЛЮЛЮ, 4. мая. — Каблеграма з Токіо доносить, що в демонстрації, яку устроєно на Першого Мая у Владивостозі, брало участь понад два тисячі Росіян і дещо Корейців.

В Токіо, столиці Японії, японські робітничі організації устроили на Першого Мая велику демонстрацію, що була першим того рода выступом японського робітничтва.

У Франції арештують робітничих провідників.

ПАРИЖ, 11. мая. — Вчора арештовано в Парижі 17 осіб, між ними кількох робітничих провідників під закидом застрашуванія робітників.

Литва розпочала переговори з совітською Росією.

КОВНО, 11. мая. — Литовська телеграфічна агенція каже, що в мінувшу п'ятиціню розпочали ся межі Литвою і совітською Росією мирові переговори.

Японські робітники домагають ся відтягненія японських військ з Сибіру.

САН-ФРАНЦІСКО, 8. мая. — Донесєне з Токіо, столиці Японії, говорить, що японська робітничка партія ухвалила дня 2. мая резолюцію, в якій домагаєть ся від правительства відкликання з Сибіру японських військ, котрі там борять ся против російських

більшовиків. Резолюція домагаєть ся рівнож знесенія заборони робітничих зібрань та установленія тарифи робітничої платні.

Азербайджан совітською республікою.

ЛОНДОН, 1. мая. — Тут оповіщають, що більшовики поставили 27. цвітня, правительству Азербайджану ультиматум і се правительство зараз зрезигнувало. За згодою всіх партій власть передано в руки совітської адміністрації.

Після того більшовики признали Азербайджанську республіку і слідуючого дня увішшов до Баку відділ червоного війська.

Видають паспортні соціялістам.

ЛОНДОН, 6. мая. — Міністерство заграничних справ згодило ся видати паспортні Квенчови і МакЛінови, делегатам британської соціялістичної партії, які мають розсідати політичні відносини в Росії. Делегати єй відуть в короткім часі.

Американські соціялісти ставлять Дебса кандидатом на президента.

НЬЮ-Йорк, 10. мая. — Соціялістична національна конвенція, яка продовжає тут нині свою сесію, має номінувати Еягена В. Дебса кандидатом на президента. Ходять слухи, що Дебс буде невдовзі увільнений з в'язниці. Сподіють ся, що Сеймор Седман з Шкаго буде номінований Дебсовим заступником.

Соціялістична виборча кампанія розпочалась вчора по полудні масовим мітингом в Медісон Сквер Гарден, де зібрало ся шість тисяч осіб. Головними бесідниками були Седман, Моріс Гілквіт і Віктор Бергер.

До Архангельська прибув німецький корабель з соціялістичними делегатами.

КОПЕНГАГА, 7. мая. — Донесєне з Архангельська до "Політикен" каже, що на німецькому кораблі "Сенатор Шредер" прибули до Архангельська шістьдесяті делегатів від німецьких незалежних соціялістів. Дня 10. цвітня вони сіжуть, і дають хліб.

Вістки з правобережної України.

КИЇВ, 29. марта. — З Винниці повідомляють, що в богатському місцевостях селяни збирають дарунки червоної армії. Ограбовани ріжними бандитами підчас відсутности совітської влади, селяни дуже радо підтримують робітничо-селянську владу, чим могли покрядьки в Куксагені на

корабель, котрий мав йти до Ісландії. В дорозі зазбє корабель розоружила і замкнула офіційрів і сприймвала корабель до Мурманська. Корабель віддано до розпорядности совітській Росії.

Звірства польських легіонерів.

Польські легіони по занятю місточка Казимірова розстріляли 22 совітських урядовців. Перед розстрілом їх звирьски мучили. Начальникови караульної роти викололи очі, діловодови відрубали руки. Все населенє ограбовано, богатіох были шомполани. (Радіо з 30. марта)

Незміненість радянської системи в Росії.

Копенгагський "Sozialdemokrat" з 29. марта доносить, що Чічерін на литанє, чи соціялістична Росія в останнім своїм мировим предложєно до Америки згадала, що вона є готова завести в Росії міщансько-демократичний лад, заявив, що Росія цілком не думає про зміну радянської системи, але напакі закріпить її всіми соціялістичними засадами.

Жовірівські Ради серед Січових Стрільців.

"Нова Доба" з 10. цвітня доносить: Від пригноєного січового старшини, що вивав недавно з місяця постою галицьких частин — довідуює ся, що українські Січові Стрільці потворили у себе стрілецькі ради (на лад жовірівських рад), арештували вишних контролеволюційних старшин, в тому числі отам. Ціриця і Микитку. Зараз називають ся Січові Стрільці "Чуга", себто "Червона українсько-галицька армія".

Вістки з правобережної України.

КИЇВ, 29. марта. — З Винниці повідомляють, що в богатському місцевостях селяни збирають дарунки червоної армії. Ограбовани ріжними бандитами підчас відсутности совітської влади, селяни дуже радо підтримують робітничо-селянську владу, чим могли покрядьки в Куксагені на

ПРЕДСТАВЛЕННЯ В УКР. РОБ. ДОМІ.

В СУБОТУ, 15 МАЯ
Тов. "Просвіта" з Іст Кілдона і Елмвуд
відіграє
"ПРОЦЕСОВИЧІ"
ЦІНИ МІСЦЬ: 50, 35 і 25 ЦТ.

В СУБОТУ, 22 МАЯ
Тов. Чит. "Просвіта" в місці
відіграє гарну комедію в 4-ох діях п. н.:
"ЧЕРВОНА СВИТКА"
ЦІНИ МІСЦЬ: 75, 50, 35 і 25 ЦТ.

В ПОНЕДІЛОК, 24 МАЯ, С. Р.
(Victoria Day)

Укр. Драм. Тов-о ім. Ів. Котляревського
виставить загально відому мьєлодраму в 5-ох діях
М. Старинського п. н.:

"НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА"

В виставі беруть участь найлучші сили Тов-а.
ЦІНИ МІСЦЬ: 75, 50, 35 і 25 ЦЕНТІВ.

Тикети на всі представлення можна купити вчасніше в Українським Робітничім Домі і усіх українських скепах та підприємствах.

ВІСТІ З УКРАЇНИ І ДРУГИХ КРАЇВ ЄВРОПИ.

З робітничого життя в Дрогобичі.

До "Вперед" пишуть: Положене робітництву в Дрогобичі по частях погроз...

Лист з італійського полону.

Верона, 28. марта 1920. Багацько нас тут Українців. Розмістили нас по старих фортах Верони. Темні, холодні каземати. Довкруги високі мур і густа сіль колючого дроту.

З БУКОВИНИ.

Буковина, а головню українське її насене, переживає важкі хвилини під румунською окупацією. Скрізь на силу ведеться румунізаторська політика. Школи на силу перемилюють на румунські. Тепер румунські влади усувають з українських сіл громадських секретарів Українців, бо вони не вміють урядувати по румунськи.

З ХОЛМЩИНИ.

Розділ американських дарів. Другорядність української людності бачимо на кожному кроці. Дуже яскраво підкреслено її недавню з нагоди розділу, присланих із Америки жертв. Солтиси (вітні), які розділювали прислані дари (одяг і черевички) заявили Українцям без обиняків, що се даруки "для Польщі", а не для України.

Засуди за большевизм в Перемишлі.

"Kurjer Potany" з 30. марта приносить таку відомість з Перемишля: В п'ятницю 26. марта відбув ся в Перемишлі політичний процес перед воєнним судом — проти 15 осіб, обжалованих в большевицькій пропаганді в Галичині.

Арештовані комуністів в Люблині.

Польські часописи гвалтують, що в Люблині появилось ся багато комуністичних агітаторів. Наслідком сих донесень польської влади арештовано на сих днях десятків провідників польської комуністичної партії в Люблині.

Мілітаризація залізниць в Польщі.

На засіданню польського союму в Варшаві (дня 27. марта) ухвалено в третюму читанню закон про мілітаризацію залізниць. За законом голодували всі посли, крім соціалістів.

Як в Польщі крадуть...

"Narzęd" з 2. цвітня приносить звістку, що в таборі полонених в Ланцуті викрито величезні крадіжки, які сягають багату мільонів. Переведено вже цілий ряд арештованих серед польських офіцерів і підфішерів, а також серед зайнятих там цивільних осіб.

З СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ.

Організація праці.

В Москві організовано комісію троє, яка складається з представників російського професійного союзу і рад російського міського народного хазяїства. Головним завданням комісії є піднесення продуктивності та заведення дисципліни в праці.

Фронт праці.

Зі звіту трудової армії від 1—18 лютого виходить, що за той час заготовлено 43.000 куб. сажнів дров, вилезено до стай 24.000, навантажено у вагони 7.500 куб. сажнів, поправлено 97 паровозів, 104 вагони, 302 версти шляху.

НА ВОЛИНІ.

В 63. ч. "Варшавського Слова" знаходимо допис із Дубна, в якій автор знайомить нас зі станом лікарської допомоги в Дубні та Дубенському повіті. Беремо з сего допису що найважливіше. Отже в Дубенському повіті ще від осені люте виспа з великим відсотком смертності.

Забезпечення родин червоноармійців.

Совнарком постановив накласти на губерніяльні, повітові, відносні Ісполкоми і сільські ради обовязок організувати допомогу родинам червоноармійців.

Російські "полонені" у Франції.

Крім сього числа російських "полонених", яких вилано до Африки, лишило ся ще у сарві Франції багато російських воєнків, яких Французі держать як полонених під дуже тяжким режимом. Полонені сі розміщені по таких таборах: Албаде (під Верденом — 3.000), Суезам (2.000), Форт Лесейю (під Верденом — 300), форти де Пейні, Вонель, Флесса, Лянг (Гор. Марна — 1.200), форт Гренобоб і т. д.

Віденські студенти проти Жидів і соціалістів.

ВІДЕНЬ, 27. цвітня. — Антисемітські демонстрації німецьких студентів тривали далше сьогодні із ще більшим розгаром. Вони були спрямовані також проти студентів соціалістів. Оклики "Геть з Жидами!" мшались ся з "окликами, Геть з Червоними!"

Студенти були озброєні в палиці, а їх провідники в шаблі. Підчас розриву чути було оклики "Хай живуть Габсбурги!" і співано старий народний гимн. Поліція шаблями розігнала студентів.

Про дитий вже нема що й говорити. Вони буквально вмирають. Часто-густо, вмирають цілі села, аж ніколи ховати задля маси трупів. Ховають нераз без попа, без труни, закопуючи в землю трупа.

НЕ МОЖНА ШЕ ІХАТИ ЗІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДО РОСІЇ.

Ньюйорські "Укр. Шод. Вісти" містять заяву російського совітського бюро в Нью Йорку, в котрій говорить ся слідує з приводу недавніх вістей про виїзд зі Злучених Держав до Росії:

Міжнародний конгрес сільських робітників.

Провідник голяндського союзу господарських огородиних і молочарських робітників в Ляйварден задумує скликати міжнародний конгрес сільських робітників. На конгрес будуть запрошені заступники Німеччини, Австрії, Швеції, Норвегії, Данії, Франції, Італії, Англії, Бельгії і Польщі.

Сконфіскували соціалістичний маніфест в Румунії.

Румунська соціал-демократія звернула ся до населення Румунії з маніфестом, в якому підносить страуну нужду в краю, визнає його до демонстрацій за покінчення війни та заключення мира. Маніфест сей румунський уряд сконфіскував.

Свято Шевченка в Харкові.

В Харкові, подібно як в Києві та інших містах України, відбуло ся торжественне свято Шевченка. Робітництво Харкова урядило великий демонстраційний похід вулицями міста: В поході брало участь звш 20.000 демонстрантів, які співали Шевченкові і інтернаціональні пісні. Вечером в обох театрах відбули ся Шевченківські концерти. Публіка пристроєна була в національні костюми. (Радіотел. з 26. марта).

З ПОЛЬЩІ.

Поляки закликають до погрому.

З польського аероплану, який літав над Жлобином, були розкинені прокламації до населення, яких закликають ся до жидівських погромів. (Радіотел. з 2. цвітня).

ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ПРОЛЕТАРІАТ.

(Докінчене.)

Українська інтелігенція за три роки революції зробила велику еволюцію. Хіба було мислямо, перед революцією, щоб "свідомі Українці" свідомо стояли за монархізм, за експлоатацію "бідного народу" поміщиками, фабрикантами і банкірами? А тепер сим пишуть ся і називають се реальною політикою! Хіба українська інтелігенція виступала тоді проти соціалізму? Ні, навпаки — всі згіхали за революцією і мріяли про соціалістичний ідеал, а тепер... немає таких гірких і лайливих слів, котрих би вона не кинула на соціалізм, "експерименти" і навіть... арештує соціалістів, погрожує розстрілами, шибеницями, розстрілює, під полеві суди віддає, бігає до поліції всього світу і просить арештовувати Українців-соціалістів, не давати їм віз, саботує їх державну і культурну працю, ізолює їх в житю, провокує проти їх темні елементи, клеветіє, клеветіє, клеветіє... Збирає ся, шепотить, намічує кандидатів на гетьмана, короля, диктатора...

ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ПРОЛЕТАРІАТ.

Українська інтелігенція за три роки революції зробила велику еволюцію. Хіба було мислямо, перед революцією, щоб "свідомі Українці" свідомо стояли за монархізм, за експлоатацію "бідного народу" поміщиками, фабрикантами і банкірами? А тепер сим пишуть ся і називають се реальною політикою! Хіба українська інтелігенція виступала тоді проти соціалізму? Ні, навпаки — всі згіхали за революцією і мріяли про соціалістичний ідеал, а тепер... немає таких гірких і лайливих слів, котрих би вона не кинула на соціалізм, "експерименти" і навіть... арештує соціалістів, погрожує розстрілами, шибеницями, розстрілює, під полеві суди віддає, бігає до поліції всього світу і просить арештовувати Українців-соціалістів, не давати їм віз, саботує їх державну і культурну працю, ізолює їх в житю, провокує проти їх темні елементи, клеветіє, клеветіє, клеветіє... Збирає ся, шепотить, намічує кандидатів на гетьмана, короля, диктатора...

ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ПРОЛЕТАРІАТ.

Українська інтелігенція за три роки революції зробила велику еволюцію. Хіба було мислямо, перед революцією, щоб "свідомі Українці" свідомо стояли за монархізм, за експлоатацію "бідного народу" поміщиками, фабрикантами і банкірами? А тепер сим пишуть ся і називають се реальною політикою! Хіба українська інтелігенція виступала тоді проти соціалізму? Ні, навпаки — всі згіхали за революцією і мріяли про соціалістичний ідеал, а тепер... немає таких гірких і лайливих слів, котрих би вона не кинула на соціалізм, "експерименти" і навіть... арештує соціалістів, погрожує розстрілами, шибеницями, розстрілює, під полеві суди віддає, бігає до поліції всього світу і просить арештовувати Українців-соціалістів, не давати їм віз, саботує їх державну і культурну працю, ізолює їх в житю, провокує проти їх темні елементи, клеветіє, клеветіє, клеветіє... Збирає ся, шепотить, намічує кандидатів на гетьмана, короля, диктатора...

ЯК ПРАВИЛИ ПЕТЛЮРІВЦІ В КАМІНЦІ.

(Уривок з книжки О. Назарука п. н. "Рік на Великій Україні".)

Немеші неприємна була для уряду друга справа, яку я підписав, а саме переповнене урядів. На прикладі міністерства внутрішніх справ, де було аж 950 (!) урядовців, вказував я їм, що для такого числа урядовців нема в тім міністерстві не тільки кімнат, але й кірсел, а про працю то й й бесідні шкода. Вони не маючи де сісти ні що робити, ходили по всіх саялах чередями й займалися балачками, а при тім займали по кілька посад, щоби брати по кілька "жадувань": бо менше-більше і в інших установах можна було так посядати на футрилі від вікна, поговорити й піти. Були се збогища партійних і особистих знакомих, які українську державу коштували страшенні суми. Я предлагав: нагнати тих 900 урядовців, а залишити в міністерстві 50. Річ ясна, що тих 900 урядовців, почуваючи такий "напад" на свій карман, не могли бути приятелями "Стрільця". (Назарук був редактором газети "Стрільць", яка виходила тоді в Камінці. — Ред.) І легко їх було переконати, що я найбільший шкідник, а вони корисні для держави й суспільности.

До скажених дотривала моїх противників третя справа, яку я порушив в "Стрільці", а саме справа потреби реорганізації кабінету. Зробив я се дуже оглядно, зазначаючи, що се справа повинна бути доконана тільки за згодою "лівих", себто урядових партій і то виключно Наддніпрянцями, щоб не думали, що ми Галичани хочемо "закопати владу". Мимо того центрального орган с.д. "Робітничая Газета" в статі п. з. "Схвалення ся, недолудки!" загрозив простям і ясним аргументом у відповідь на мою статтю — погромою. Був се, розуміть ся, крик переляканих панів, які добре знали, що виконане погрозу було тільки в руках тих, яким вони грозили (що я їм і відповів в "Стрільці"). Бо ми мали в Камінці військову перевагу.

Та з сего читач може представити собі, яке там було становище публіциста, що хотів мати свободну думку й оцінку відкрити на все. Які не

перевага галицького війська в Камінці, ніяка свобода слова булаб взагалі неможлива. Ті "нездари, що не змілі з'організувати не то державу, але навіть одного повіта", за ніяку ціну не булиб допустили свободної критики. Згодом взяли ся вони до захитання агітацією дисципліни в галицьких частинах. Петрушевич з обуренем говорив мені, що читав офіціальну відозву міністерства преси (ч. його видань 106), у якій пробувано валити дисципліну останньої остой ладу й порядку: війська. Тай говорив мені, що ту відозву почали ширити між галицькими військами. Я сам не бачив її.

Найбільша й найголосніша лайка підняла ся ізза поміщеня в "Стрільці" статі Дра Костя Левицького п. з. "Кудя дорога", передрукованої з віденського "Українського Прапора". В тій статі заявляв ся сеніор галицьких діячів за політичною орієнтацією на Росію. Я уважав за відповідне помістити її з інформативно-публіцистичного об'язку і на самім переді зазначив (від редакції "Стрільця"), що наше становище до сеї статі вислужило в найближчих числах. Значить: я зовсім не зсоціалізував ся з поглядами Дра К. Левицького — ні помішуючи сю статтю, ні в слідуючий, своїй статі на сю тему п. з. "На роздоріжжі". В якій скритикував я статтю Дра К. Левицького за його відношення до Румунії, а справу орієнтації на Польщу чи Росію поставив так, як уже давно її треба було поставити: предложити її до вирішення представникам ширших кругів, яких можна було зібрати.

Ніякого іншого становища "Стрільць" ніколи не займав. Денікіна уважав "представником трупа без голови" і так писав про нього. "Стрільць" писав виразно, що "Денікін се абсолютні вороги всіх народів бувшої Росії" і т. п.

Мимо того орган, Головно-спільний нараді з 12 листопада 1919.

го Отамана Петлюри (офіс орган Штабу Дієвої Армії) "Україна" (на яку йшли величезні суми) прозивав мене денікінем, москвофілом, монархістом і т. п. (гл. нпр. ч. 30). Я міг був на се відповісти, як то Головний Отаман Петлюра радив ся в Тернополі окружного команданта Тернопільщини Дра Ільча Цюцюка, чи не заложити собі на голову королівську корону (що др. Цюцюк прилюдно оповидав не раз). Але не хотів я заохлювати і так невинисомо тяжкі відносини. Зрештою я не мав заміру підкорувати Петлюри, хоч шораз виразніше бачив, що мабуть справді ся слова Винниченка про Петлюру, сказані перед вїздом Винниченка. Мені-й тепер ще за прикро їх подавати до прилюдного відома. А тоді я ще був готов піддержувати не тільки Петлюру, але навіть Безпалку або Темницького, якби був бачив, що з їх роботи матиме хосен держава.

Орган Петлюри витягнув з моєї книжки "Свідомі Укр. Січ. Стріль.", друкованої ще за старої Австрії, уступ, в яким обстоював я конституційну монархію й перепечатав його на доказ, що я монархіст. Я відповів в "Стрільці", що книжка та читалась ся ще в часі, коли пані з "України" ревілі "Боже Царя храни", та що ім і тепер далеко ще до конституційного монархізму, а однією доброю формою правління для таких панів уважав по тім, що бачу — царат з тюрмою й нагайкою.

По факім argumentum ad hominem притих орган Головно-го Отамана. Але згодом знов вступив з підбудуванням до погрому — Галичан... Чи се буде вже апогей страхіть? Подумає читач. Але поше відповідь: Ні. Будуть ще гірші річі. А найгірші я зовсім не оповім, бо знаю їх тільки зі слуху: перебули їх ті, що довше видержали на Великій Україні, чим я. Нехай вони розкажуть. Та — йдіть даліше.

Так став я "реакціонером" і навіть "духовним представником реакції." Хто не вірить, може про се переконатися з пресних панів, що вже тоді були звязані з найгіршими реакціонерами, яких можна собі уявити. Невдовзі опинили ся вони — в Варшаві, холопами холостів Франції. Се було їх найбільш "революційне" діло, якого зрештою можна було по них сподівати ся. Туди, в страшні табори львівських полонених, де плявно винищувано українців, залягнули вони й найкращу частину свого війська — вірних їм до смерті й польських сорому Січових Стрільців. Туди хотіли потягнути й всю галицьку армію. Але тоді ми вже не дали їм зробити, бо за надто добре знали Поляків. (За те такі панове як Назарук віддали ся галицьку армію в руки Денікінові; і що цині з нею стало ся — ніхто не знає. — Ред.)

3 НЕДОПІГУЦУЛЬЩИНИ.

(Допиць до "Впереду".)

Гуцульщина, найтемніший та найбільший наш закуток, переживає тепер страшну нужду; лютинистий тиф, різні венеричні недуги, а головное голод, ось причини, що населене гине, як мухи. Цілі об'їстя — родини пустіють, бо мешканці вимерли; в других домах всі лежать на тиф.

Як зовсім Гуцули живуть здебільшого з худоби, яку випасають; родить ся там тільки бараболи; худобу продають та купують хліб (кукуруду).

Опускаючи Покуте, забирали Румуни майже поголовно: худобу, яку на їх приказ, серед літа минулого року мусіли, селяни забирати з полонини. Забирали без розбору за дрібну заплату, за 3, 4, рідко коли за 5 тисяч марок. До того платили подертими грошми, бо весь запас рваних грошми, які не годили ся до остиєльованя на Буковині, кинули вони на Покуте за худобу. Грошми сих ніхто не хоче брати; менше рвані беруть за 70—80 проц. дійсної вартости. Взагалі у нас страшно спекуляція грошми, бо зовсім нові тисячі коронівку не зміняти дешевше, як за 50 к.

Те саме діється з худобою і тепер. Різні відділи ревісії нову тисячу коронівку не оставляють навіть для потреб родини, бо жовір пр. не хочуть в верхі за худобу, втже забирає з'єзда, що попаде під руку.

Селяни йдуть за жовнірами з худобою по 20—30 км, де акціонерами, яких можна собі уявити. Невдовзі опинили ся вони — в Варшаві, холопами холостів Франції. Се було їх найбільш "революційне" діло, якого зрештою можна було по них сподівати ся. Туди, в страшні табори львівських полонених, де плявно винищувано українців, залягнули вони й найкращу частину свого війська — вірних їм до смерті й польських сорому Січових Стрільців. Туди хотіли потягнути й всю галицьку армію. Але тоді ми вже не дали їм зробити, бо за надто добре знали Поляків. (За те такі панове як Назарук віддали ся галицьку армію в руки Денікінові; і що цині з нею стало ся — ніхто не знає. — Ред.)

на цілий рік для родини (за корову-за 200 кор. дістав 10—12 кіл. хліба перед війною). А тепер-2, найбільше 3 кіла за корову, себто на родину на 2—3 місяці. Не дивуйте ся, бо у нас кулеша що дня три рази.

За румунських часів хоч кукуруду було подостатком та два рази дешевше, як тепер. А тепер і за 2000 к. трудно дістати, бо її зовсім нема. Параскари-спекулянти везуть її з Буковини. Через міст в м. Кутах, с. Розтоках і с. Барвінкові кожної ночі ідуть цілі каравани туди з свічками, тонкою шкірою то що, а звідти з кукурудою і тютюном. На Буковині платять за кіло кукуруди 1000—2000 к., а в нас коштує 2000 к., отже 900—1000 к. чистого зарібку для контрабандистів. Половина сього зарібку потапає в кишнях сих можновладців, які перепускають їх каравани через міст по одній і другій сторони, а друга половина лишається в руках контрабандистів.

Так бідують у нас колишні "середні люди", які продавали бувало одну штуку товару на рік, а дві-лишали для себе. А що вже говорити про простих бідаків, які ні хати не мають, ні кавалка ґрунту, ні худоби? Сі бідакі кожного дня шукать собі голову, як на сьогодні дістати миску бараболі, щоби перебити день. Колись ходили на роботи до Босні до лісів та до Німеччини (до Пруса) та на (Поділля). Тепер се все безробітні, засуджені на голодову смерть. Невдово отже, що крадіжкі та вломні розпаношили ся, як ніколи. Кожний господар оброблює ся сам з родиною, про робітника не думає, а думає про "кели"... (вага хліба).

Надходить весна, бараболи доїдають ся. Кукуруди не має за що купити. А чим обсадить свої мізерні огороди? А чим орати? І рослука бере селянина. І чин диво, що серед таких обставин попис та успіх діяльності большевицької агітати.

З одією ще яко тако. Доносить стару та виробляють з полотна. Біда з постоломи. Іх вистане на 2—3 місяці, а коштують 150—200 к. Колись поробив день тай куив за 2 к. постолі, а тепер кілька тоді треба қасити по 12 к. на день на постолі? Не годед робити ся на самі постолі, та коби їсти не треба було. До

дники...

Український селянин і робітник знають, яке чого їм треба і за "варшавського републикою" не підуть. Пролетаріят вже пізнав залізний закон свого визволення: соціяльна революція і свої диктатура є єдиними засобами. Родю інтелігенції він-практично ошійв і за нею не пішов, а вона розлетілась разом з царськими утікачами і кве за кордонами по Варшаві, Берлінах, Прагах, Віднях інтриги і змови проти "свого" рідного народу.

Хай кве...
"Настане суд: заговорять І Дніпро і гори,
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших. І не буде
Кому помагати!"

Український народ, ведений льогікою своїх інтересів, прийшов до соціяльної революції. Хто не з ним — той проти його. З народом залучилась невелика часть відданих народолюбивих соціялістів, як свідомих інтересів народа. Революція перемогла і нікому не вдасть ся її завдати. Українська-ж інтелігенція займаєт ся "парламентаризмом" у Камінці Подільському, Варшаві, Відні.

"Національна Рада!", "Союз державности!" Хай граєт ся буржуазія в парламентаризм — у Відні, де ніколи не буде української державности, хоч би там сто "Національних Рад" і т. п. цяцок було зроблено.

Будівництво української державности — се діло самого лише трудового люду — селянства і робітництва. Інтелігенція збанкрутувала. Вона й не могла не збанкрутувати, бо одна її частина є неспівомо своїх класових інтересів, а друга, одержуючи ренту, не може від неї відмовитись інакше, як не ударом революційного кулака по голові. Буржуазія є буржуазія і ніколи вона своєї ренти не подарує без відповідної принкуи.

Усвідомлюючи собі ролю інтелігенції, пролетаріят повинен їти твердо своїм шляхом... Шляхом соціяльної революції.

(Нова Доба.)

того всего додати ті хороби, які у нас лютують страшенно, як п'ятинистий тиф, еспапанка та страшенні венеричні недуги, які занесли до нас Росіяни. Населене вмирає. В селі нема хати, деби не було слабого. Є доми, де вмирає по кілька душ нараз. Пооставали дрібні сироти та каліки-інваліди, які вернули з війни. Чого не добила війна, добиває голод та хороби. Гуцульщина вмирає...

До того всего темнота у нас. Шкід майже нема; в деяких селах отворені про людське око, та нічого не вчать. Та чі сусіди хотять просвітити нашого темного селянина. Для них найлучший такий стан.

О. М. Л-ко.

Наші "хлібодавці"...

(3 дня.)

До бюра посередництва прїді зголосив ся за касіркою одні дуже поважний добродій, відомий зі свого горячого патріотизму.

У мене буде вона мати дуже гарну посаду, роботи ніякої, буде сидіти собі за касою і тільки числити гроші. Чи маєте яку відповідну, інтелігентну сіну?

Директор бюра предложив йому лісту безробітних. Вписав там учителька, бухгалтерки, складові панів, учітнічні семінарські, машиністки, конторністки, касірки... Мені треба — каже добродій — інтелігентної, фахової, з кавцією — бо то дуже важне! — а передовсім гарної, імпонующей, шиковної касірки, такої, знаєте, щоби вміла роботи око до гостий.

Директор здивовано видивив ся на добродія.

Бо гарне личко — каже добродій — притягає гостий до інтересу і більше торгуєт ся.

Вкінці директор бюра найшов таку жіночу сіну, якої бажав собі добродій. Була інтелігентна, молода, неогана, з дуже добримі кваліфікаціями, бухгалтерка з іспитами й торговельною практикою, мала дуже добрі свідоцтва, була "шиковна", оборотна, мала й зазору на кавцію.

Добродій згодив ся. Казав прийти їй до свого бюра.

А тепер се тільки одно, яка платня? — запитав директор.

Двіста корон на місяць і вільна неділя.

Кілько, прошу? Директор не дочув...

Двіста корон на місяць, а як буде надавати ся, то буде підвішка.

Директор кинув книжкою об стіл.

Чи не за багато, добродію? — вмішав ся і я, будучи свідком сеї сцени.

Добродій не зрозумів мене, бо відповів:

Нехай заробить собі дівчина. Чейже треба підпірати своїх.

Бо бачите, добродію, — кажу я, — така касірка повинна це вам доплатити за те, що сидить у вашому інтересі...

Щойно тепер добродій зрозумів мене і червоний зі злости як бурак відійшов зі словами:

І підпірай то своїм! ("Впереду").

ному компромісі класових ворогів — парламентаризмі.

Через те він проти соціяльної революції і несе в соціялістичну організацію лише поняте компроміс, що мають імя опортуністичної політики. Інтелігентні перебирають на себе провід над соціялістичною партією і перетворюють її в ліберально-опортуністичну, революційний по своїй природі соціялізм — в опортуністичний, асимілюють капіталізм в соціялізм і навики. Буржуазія розуміє ся природу інтелігентів і не боїть ся його використовувати, посиланою в парламент. Се їй дуже вигідно, бо пролетаріят до парламенту сам не йде, а посилане інтелігентів. Свого ї треба для буржуазії! Ти прийди в парламент, а тут ми вже компроміс знайдемо: ти нас визнаєш, легалізуєш і не робитимеш революції.

Се настільки вигідна для буржуазії річ, що колись соціялісти не пішли в парламент, то в буржуазних колах був би справжній передрік. Соціялісти-опортуністи (меншевики і т. п.) краще обороняють інтереси буржуазії, ніж вона сама: вони переконані, що соціяльна революція "не назріла" і тому ставлять соціялістичні штемплі до буржуазної політики, легалізують її, укоскуючи пролетаріят, здержуючи його від виступів, від страйків.

Погляньте, до якого ступня здегенерував ся соціялізм в руках всяких міністерських меншевиків у Чехії, Німеччині, на Україні, Австрії і т. д. Років 50 тому назад здавалось, що не дай-боже соціялісти стануть міністрами, то за один день знищать буржуазію, а тепер... капіталіст може спокійно спати, бо хоч би великі "прогресивні податки", але вони завжди помістять ся в ціну товарів і вернуть ся в кишеньку, а разом з тим самі панове соціялісти держуть роботу черн на налігачі і усмиряють її.

Дегенерація соціялістичної політики — се діло рук інтелігенції, як природного соціаліста між буржуазією і пролетаріят. Інтелігенція наповняє парламент, дебатую, дає закони, визнаючи за буржуазією законне право на існуванне. В сьому прокляте соціяльної ролі інтелігенції, що в соціялізм, як ідею революції, приносить ідею компромісу.

Розуміть ся, се діло вона робить з хистом, талантом, бо має освіту і всякі таланти. Ак

голова крутить ся в пролетаріяті від інтелігентського красномовства і часто, в супереч своїх інтересам, починає думати, що еправді революція не назріла, що залізний закон еволюції ще не привів сучасну суспільність до потреби перебудови, що грабіж є історично-необхідним, бо се, мовляв, закон продукційних відносин і т. п. Треба дивуватись з яким хистом інтелігенція обернула революційну науку Маркса в гимі для оправданя капіталістичного ладу! Се їй було і є потрібним, бо оскільки трудова інтелігенція є неспівомо класово частинною пролетаріяті і не може розшифрувати ролі своїх інтелігентних ватажків, оскільки нетрудова інтелігенція зацікавлена в зрості рентабельности своїх посад і талантів, а розлучитись з рентою... ви знаєте, як се важко, настільки важко, що революційний соціялізм учить: ніхто добровільно не відмовитись від одержуваня,нетрудового доходу — ренти і щоб знищити ренту є лише один спосіб — соціяльна революція, диктатура пролетаріята.

Інтелігенція сього не хоче ітворити компроміс, узаконне капіталістичний устрій. Хви ми не бачимо як з залізною льогікою йде українська інтелігенція до скріплення капіталізму, як вона бореть ся за капіталізм! Треба було прийти революції, щоб зіврати маску з нашої інтелігенції.

Маску зіврано. Пролетаріят повинен знати, що визволене його мусить бути ділом його рук. Коли революція вже прийшла, коли диктатура вже є фактом, то хай собі верещить "соціялістична інтелігенція" про ненарізність революції скільки їй влізе, а пролетаріят повинен робити своє діло: обезбрювати буржуазію політично і соціяльно-економічно. Тільки ворог трудового люду може боротись проти влади трудового люду, коли ся влада вже стала фактом! Українська інтелігенція, за нечисленними винятками, стала на бік буржуазії і з шкурини вилазить, обороняючи капіталістичний устрій України.

Вона на всякі лади кричить, що хоче визволити народ, але справді визволяє помішків і капіталістів від народної влади. Кричить, що на Україні чужі большевики-імперіялісти, а закриває очі, що три четверти населеня України

йде за большевизм. Зручно підтасовує карти про національні інтереси, разом з тим піддаючи Денікінові, польській шляхті, антантським капіталістам.

Вона не хоче бачити об'єктивних фактів, що революція знищує помішків і капіталістів, що на Україні влада народна, сам трудовий народ орудує. Кричить, що там "чуже правительство", "на штиках", але те чуже правительство знищує капіталістів і помішків, а свое — їх толеруєвало. Петлюра розстрілює "большевиків", а на волю вилускає Гербеля, Ржевських, денікінців, возить ся з гр. Погочими, Тишкевичами, помішками, спекулянтами... "Свое" правительство! "Рідний" уряд! "Соціяліст" Петлюра, Лівичицький, Мазепа, Порш, Мартош, Швець, Макух, Темницький, Безпалко... Чим же тоді гірший Петрушевич, Цегельський, Тарнавський, Бурачківський, Годубович і т. п. На нашу думку вони приймали більш "чесні", бо відкрито заявляють, що вони не соціялісти, що вони стоять за капіталістичний устрій, за інтереси панів проти пролетаріята. А соціялісти Юди і фарисеї навіть на мають сміливости признатись, що вони пішли "в соціялісти" виключно для того, щоб деморалізувати трудовий люд, що вони є лише лазутчиками буржуазії в соціялістичних партіях.

Не говорять ся вже про всяких "соціялістів" — федералістів, самостійників, реалістів, еволюціоністів, а навіть соціялдемократів, соціялісти-революціонери є висланцями буржуазії в табор пролетаріята, щоб деморалізувати його і збезсилувати в середині.

Революція на Україні показала, що то є заштучка українська "демократична" інтелігенція, що три роки бореть ся проти свого народу або через брак класової свідомости (трудова інтелігенція) або свідомо во імя інтересів буржуазії. На всіх полях громадського життя веде боротьбу проти соціялістів, проти ограбованого буржуазією і нею самою, укр. інтелігенцією, безхатнього селянина і робітника.

"За парламентаризм", "за демократизм"... За пановане свое і буржуазії, во імя московських помішків і генералів, во імя польської шляхти, во імя міжнародних банкірів... З чим і поздоровляємо вас, українські інтелігенти, шуаери, спекулянти, казнокради, злодії і зра-

UKRAINIAN LABOR NEWS Published semi-weekly under the auspices of The Winnipeg Trades and Labor Council...

"УКР. РОБІТНИЧІ ВІСТІ" часопис для робочого люду — виходить два рази в тиждень закладом Видавничого Ресурсно-Робітничого Рада.

UKRAINIAN LABOR NEWS cor. Pritchard & McGregor Sts. Winnipeg, Man.

"ОСВОБОДЖЕНІ" УКРАЇНИ.

І так, "освободжені" Україну почалося! Польські ділічі і мілітаристи запалили такою великою любов'ю до пониженого і ограбленого селянина і робітника на Україні, що навіть не стрималися перед тим, щоби пожерувати житем тисяч тих же селян і робітників, а в додатку ще і житем тисяч польських працюючих мас...

Ті самі пани, котрі перемінують галицьких селян в пожадуваня їдних і безмовних панцизничих рабів; Ті самі пани, котрі відповідають на негодване волинських селян крованими карними експедиціями і побоями надаями та карабінними шомполами;

Ті самі пани, котрі програвали в карти цілі маєтки і навіть своїх жінок; Ті самі пани, котрі засудили на повільне вмирання і адські муки десятки тисяч молодих людей по таборах для полонених;

Ті самі пани сміють нині сповіщати світ, що вони, с'риндари безсовісної експлуатації, рішили "освободити" Україну...

Освободити від влади українських робітників і селян і насадити там "народну" республіку з властю авантюристів, гетьманів і всяких інших українських "героїв" та дешевих лакеїв польських і не польських імперіалістів.

Щоби ограбити українських селян і забрати у них останній кусок хліба і навіть зерно на засів, вони рішили прийти на Україну.

Свій прихід вони закрили комедією, котру вони поручили відіграти трагікам і комікам з блаженної пам'яті Центральної Ради.

Всім дамянний заклик німецьких юнкрів до насадження "порядколюбів і миролюбів" на Україні.

Тепер же, коли від радянської України подібного заклик не можна сподівати ся, польські мілітаристи з благословення Парижа, а також за "згодою" з "українською владою" у Варшаві, самі, без заклику, взялися за святе діло повернення панцизничого права і жандармського кулака на Україну.

Польські і не польські пани одиноким помилалися в своїх рахунках. Вони не взяли в рахунок ані власних сил, ані об'єктивних і суб'єктивних умовин України, куди вони несуть своє "освободжене".

Одною з головних суб'єктивних умовин се настір і радикально змінені світогляд українських селян і їх економічні інтереси. Вони пережили дуже а дуже много за останніх шість літ. Вони бачили і на своїй власній спині пережити всі форми влади.

Україні Петлюри, котрий дав їм землю "від Різдва до Юра", не помирить ся з "свободою", котру їм принесли "освободителі" Пласудського, Галера і Петлюри разом.

ПЕРЕДВІСНА ВТІХА.

Знову очі цілого світа звернені в сторону Росії, звернені на Україну, на совітсько-польський фронт, де коло Києва йде завзята боротьба між армією імперіалістичної Польщі і робітничими арміями України і Росії.

Буржуазія цілого світа покладає вср своїм останнім надію на імперіалістичну Польщу; думаючи, що коли вона не зможе здавити цілковитого двох робітничих республік — російської і української, то бо дає їм дуже пошкодити. Вона радіє польськими "побідами".

За останній тиждень відносно і до совітської Росії цілком змінили ся. Розпочаті недавно союзними, правительством торговельні переговори з совітською Росією, зіставили зірвані і совітська торговельна місія вертає до Росії.

Мало того. Всі менші краї відлашували від старої Росії після революції, як Латвія, Фінляндія, котрі в останньому часі вели мирові переговори з совітською Росією, дістали розказ зірвати ці переговори.

Ті самі пани, котрі програвали в карти цілі маєтки і навіть своїх жінок; Ті самі пани, котрі засудили на повільне вмирання і адські муки десятки тисяч молодих людей по таборах для полонених;

Ті самі пани сміють нині сповіщати світ, що вони, с'риндари безсовісної експлуатації, рішили "освободити" Україну...

Освободити від влади українських робітників і селян і насадити там "народну" республіку з властю авантюристів, гетьманів і всяких інших українських "героїв" та дешевих лакеїв польських і не польських імперіалістів.

Щоби ограбити українських селян і забрати у них останній кусок хліба і навіть зерно на засів, вони рішили прийти на Україну.

Свій прихід вони закрили комедією, котру вони поручили відіграти трагікам і комікам з блаженної пам'яті Центральної Ради.

Всім дамянний заклик німецьких юнкрів до насадження "порядколюбів і миролюбів" на Україні.

Тепер же, коли від радянської України подібного заклик не можна сподівати ся, польські мілітаристи з благословення Парижа, а також за "згодою" з "українською владою" у Варшаві, самі, без заклику, взялися за святе діло повернення панцизничого права і жандармського кулака на Україну.

Польські і не польські пани одиноким помилалися в своїх рахунках. Вони не взяли в рахунок ані власних сил, ані об'єктивних і суб'єктивних умовин України, куди вони несуть своє "освободжене".

З заяви совітського комісара Л. Красіна видно, що підгодоване до польського наступу на Україну вело ся через довгий час і що сей наступ був паявною зорганізований.

Участь українських контрреволюціонерів в сім нападі була вирішена в угоді між Петлюрою і польськими імперіалістами. Після сеї угоди Пласудський має відбудувати для Петлюри на Україні маленький загумінок, в котрім би сам Петлюра мав виконувати волю "неславно" його Пласудського, під проводом двох спеціально назначених для сеї замітки польських міністрів.

Але рівночасно з тим правительством Пласудського вело також переговори за границею з українськими монархістами, котрим обіцяно поставити Миколу Миколаевича царем на Україні.

Розуміють ся, що такої справи, як кому бути царем на Україні, чи Миколаєви Миколаєвичу, чи Петлюрі, не буде рішати Польща. На випадок побіди Польщі, сю справу з царями буде рішати та "невидима" земля руса, в котрій Польща є лише сліпим і послушним обудем.

Від сеї землі невидимої руки залежить також се, чи на випадок побіди Польщі має вона йти далі в своїм наступі, чи спинити ся коло Дніпра.

Та багато було вже "великих воєвників", котрі відважили ся піти в глибини Росії, і "великі" та гучні, як також і "побіди" були їх походи, — однак сумні були їх відвероти.

Що такий самий "відверот" постигне і імперіалістичну Польщу, про се не може бути жадного сумніву. Про се як найкраще свідчить знова така заява совітського комісара Красіна про бунти та повстання в заплію польської армії.

А бунтують ся Білоруси, Литовці і Українці, а навіть в самій Польщі серед робітничества роздають ся голоси "Долів віну!".

І скорше чи дізніше сеї відверот наступити. Чим скорше він наступить, тим ліпше для самої імперіалістичної Польщі. На заремні і передчасні хвалюваті заяви Пласудського, що, мовляв, "більшество польського війська позістануть на Україні лише так довго, поки не буде привернений порядок".

Чим даліше підуть польські війська на Україну і в Росію, тим більше їх там "позістане". І "позістане" не на час, а на віки, і не по волі чи по приказу Пласудського, а по волі російських і українських селян та робітників.

Галицькі петлюривці виступають проти торгів Петлюри.

Львівська "Земля і Воля", яка враз з "Впередом" попірала через цілий час політику Петлюри, не годить ся на його послідні торги з шляхецькою Польщею, на основі яких до Польщі мала би належати східна Галичина, західна Волинь і території, положені на захід від Волиня, а утворена Польщею на правім березі Дніпра петлюривська "Україна" мала би бути автономною від Польщі під економічним, військовим і політичним оглядом.

Вже від кількох місяців переговорів польський уряд з українською дипломатичною місією отамана Петлюри. Досі вислід сих переговорів є такий, що Польща домагаться від місці, щоби вона зрешта ся в користь Польщі цілої східної Галичини, Холмщини, Підляшя і західної Волині.

Границею між Польщею і Україною мали би бути ріки Збруч і Горинь або Стир. Правобережну Україну, а саме подільську, київську, катеринославську, херсонську губернії і східну Волинь мала би Польща чи то миром чи військово відібрати від большевицької Росії і радянської України та обіщо створити з них українську державу звязану з Польщею під економічним та військовим і політичним оглядом.

Надто Польща вимагає, щоби в українському міністерстві засідали два польські міністри. Україна мала би дати Польщі деякі концесії на Україні, а передовсім вільну переправу товарів до Одеси та пересті земельну реформу поля бажану польськими ділічами.

На сїх умовах Польща признала би "независимість" правобережної України, а на лівобережну Україну Польща годить ся не вислати своїх військ.

Такого порішення української справи не може прийняти український народ. Бо через се поділено би українські землі на три частини. Одну частину прилучила би Польща безумовно, без ніякого всенародного голосованя до себе; з другої частини то є з правобережної України по річку Дніпро мало би ся утворити українську державу зависиму під політичним, господарським і військовим оглядом від Польщі, з якої український народ не мав би великої користі, лівобережну Україну на схід від Дніпра мало би ся лишити Росії, згядно радянському уряду України.

На такий поділ без запитаня і волі українського народу, наш народ ніколи не згодить ся і тут під польським панованем, ні на право ні на лівобережній Україні.

Християнсько-угорська банда.

По упадку соціалістичного радянського уряду на Угорщині, горді угорські феодалі зі своєю реакційною буржуазією шумно висінали християнський прапор любови друг друга і в тій великій християнській любови, при тихій допомозі антанті, втіпили нещасну країну в морі крові.

Як середовище інквізитори з езуїтською, любезною, побожною, але, шалом і кровю навязують усмішкою на устах, кинулись на безборонний, обезброєний трудовий люд і його інтелігенцію, та вичотили з них з небувалою в історії жорстокістю і звірською простокроважністю, потоки крові. Не має міста на Угорщині, якого тюрми не були виповнені трупами безжалосно помордованих робітників, яких стіни не були збризані мозгами порозбиваних робітничих голів, які не були повні страшено людського стону безвинно катованих! І се все діялось під християнським прапором Горяті і інших шляхецько-буржуазних бандітів! Вони в обороні своїх класових позицій і інтересів, та в переслідуваню своїх політичних ворогів брутально-кроважні!

Вистарчить тільки мати перед очима нечувані морди в Кечкеметі, вистарчить глянути на страшний, канібальські суди в Будапешті, вистарчить пригадати собі, як серед білого дня халовано редакторів соціалдемократичної газети "Нешпава" та тисячі інших страшних інквізитів над робітниками і трудовою інтелігенцією, дописати собі вже се пригадати, щоби кинути страшне прокляття на сїх шляхецько-буржуазних катів і з здавленим серцем заприсягнути кроваву пімсту на них.

Але для шляхецько-буржуазних злочинців за мало було обмежити в ліміт над своїми класовими ворогами на свою державу. Іх жадоба крові, яка так відзначає диких звірів і християнських інквізитів, пхнула їх переслідувати своїх противників в межі чужої держави — в Австро-Німеччину, де ховались переслідувані урядові функціонари колишньої угорської радянської республіки.

Вони не вагалися в своїй собачій злобості, зорганізувати на віденському ґрунті свою охрону, якої цілком було усувати зі свята зненавиджених ними угорських большевиків, що покористувалися правом захисту чужої держави. Нахабство їх дійшло до сего, що з вулиці просто поривали нещасні жертви і автомобілями возили їх на Угорщину, де їм серед мук і знущань роблено кінець.

З особливим упорством старали ся угорські поспіаки дістати в свої руки інтернованого в Австро-Німеччині і до безтими зненавидженого угорського шляхецько-буржуазною бандою Беля Куна, бувшого голову угорської радянської республіки. Всі заходи вихопити його з Карльштайну, давного місяця інтернованого Куна, де вдали ся, усілякі спроби вивести його зі Штокерау, де він лежав хорий в шпиталю, рівнож не вдали ся. Вкінці зроблено ще останній крок, найнижчий і найвідліший — чисто християнський, бо використано Великдень, щоби усунути свого ворога зі світа. Нахабна банда шле іменно в своїй християнській любови Беля Кунові на Штайнгоф, де його в останні дні перебував, як свячене, затроєні цукорки, цигарки, медвічки і інше печиво. Особи, що в своїй необережності жували з сего; захорили тяжко серед об'явив острого затроєня. Беля Кунов нічого не стало ся! Сей новий злочин австро-німецьке правительство розслідає.

Так по християнсько-бандитській мстиві угорська шляхецько-буржуазна банда своїм ворогам. Але вони не повинні забувати, що година їхнього панованя вже вибила і що німста родить пімсту! ("Нова Доба.")

Отаманське хамство. В статті під повисним нагородом віденська "Нова Доба" з 10. цвітня пише: У воєнних звідомленнях польського штабу від 1. цвітня с. р. читаємо так: "На Поділю веде неприятели (большевики) знову заціпну акцію. Наші відділи при допомозі українських військ побідно відперли усі ворожі наступи. А "Вперед" під сею самою дадою доносить, що "армія У. Н. Р. на чолі з ген. Ом. Павленком, зрєорганізувана в споді, який був "наказаний" головною командою У. Н. Р. від 3. листопада 1919 р. а яка узяла собою зараз поважну силу, наближаєт ся до групи полковника Удовиченка, яка вже розпочала акцію на фронті проти большевиків".

Отже політичне хамство української контрреволюційної банди у Варшаві добігло вершка. Сї невідчайні злочинці вели до сего часу тільки "дипломатичну" акцію, т. є. продавали в ріжних політичних переговорах і деклараціях з польською шляхтою український трудовий люд, що в кровавій боротьбі з шляхецько-польським імперіалізмом добував собі волю, але давати військову поміч польській шляхті і контрреволюції мабув до сего часу не мали вадиваги. Нині вони, як чисті хамі, позинувшись з панських столів у Варшаві, пхають з безсоройно вертерим чолом нещасний збадамучений український люд в бій проти своїх братів, проти українських червоних армій, які несуть на своїх побідних революційних прапорах обездоленому селянству землю і волю. Українські соціалдемократичні "дипломати" у Варшаві, з трояким отаманом на чолі, помагають кроваво катованого українського робочого люду будувати шляхецьку Польщу з перд 1772 р., в якій польський поміщик має знову здирати шкуру з українського мужика. Чи ж сї нахабні, безсоройні українські дипломатичні бабетничі дучмають збудувати таким робом

Соціалісти активні на Балкані. БУКАРЕШТ, 29. цвітня. — Соціалісти, які проявляють велику діяльність на цілому Балкані, ведуть енергічну кампанію, аби усунути від влади в Румунії всі партії, що піддержували війну.

В Югославію відбувають ся масові арештованя большевиків. Наслідком їх агітації замкнено границю, хоч і оповіщено, що се зроблено, аби не пускати до краю безвартісних паперових грошей.

Експресові поїзди курсують під охороною війська.

Амністія для в'язнів в Росії. ЛОНДОН, 2. мая. — Одержана тут сьогодні бездротна телеграма з Москви доносить, що совітське правительтво, бажаючи, аби в'язні брали участь в продуктивній праці, видає амністію для всіх тих в'язнів, що не є засуджені як контрреволюціонери, злочді, опришки та інші того рода небезпечні люди.

Випущені люди будуть поділені на дві категорії — на менших проступників, які будуть зовсім звільнені, як листва дістануть і займуть ся хосенною працею і на більших проступників, які будуть працювати під наглядом місцевих комітетів мобілізації праці.

ПОГЛЯНЬТЕ НА НАШУ ВИСТАВУ ПРЕМІЙ НА 856 MAIN STREET. УЖИВАЙТЕ ROYAL CROWN SOAP. Шадіть купони і жадайте листи премій в РУСЬКІЙ КНИГАРНІ, під ч. 850 MAIN ST., WINNIPEG, MAN. The ROYAL CROWN SOAPS Ltd. 654 MAIN ST. PREMIUM DEPT.

ВЕЛИКА НОВІСТЬ В МОНТРЕАЛІ! НАНОВО ВІДКРИТА ДРУКАРНЯ Івана Гнида З MILTON, COR. MAIM ST., (I. I. П. поверх) Засомотрена в велику кількість ріжної величини чернок українських, руських, польських, англійських і т. п. Друкує всікі тікети, оголошеня і великі плякати на концерти, представлення, балі і пікніки; листові папери, конверти, вестальні і всікі інші запрошеня; всікі офісові (бюрові) роботи; книжки всякого змісту і величини. На бажане друкує і в кількох кольорах. Всі друкарські роботи виконує гарно, солідно і точно по уміркованих цінах. НА ПРОВІНЦІ ВИКОНУЄ СЕРТЧАС.

при допомозі польських поміщиків, ксьондзів, єзуїтів, Пласудських і інших демократів і соціалдемократів — української державності під назвою "демократична" Українська Народна Республіка? Ні панове! Український трудовий люд пліє на вашу "демократичну" державність, збудовану шляхтою і її варшавськими підлизнями для шляхецько-польських цілей і інтересів, пліє з найбільшою погордою, але і з затисненими кулаками й на вашу "дипломатичну" запродану роботу, бо для него є тільки одна державність, яка введе його на "чисті воли на ясні зорі", а то незалежна Українська Радянська Республіка.

Петроград переіменованний на Ленінград. ПАРИЖ, 3. мая.—До місцевої газети "Ехо де Пари" доносять з Штокгольму, що в день п'ятдесятіяти річній уродин Леніна, петроградський совіт рішив переіменити назву бувшої російської столиці. Від тепер Петроград буде називати ся "Ленінград".

Азербайджан закупив великі засоби від денікців. КОНСТАНТИНОПЛЬ, 4. мая. — Посольство Азербайджану оповістило сьогодні, що правительтво того краю закупило велику кількість військових засобів і харчів від добровольчої (денікської) армії, яка минушого місяця прибула до Баку над Каспійським морем з останками фльоти генерала Денікіна, що пліла до Енезель в Персії.

В посольстві сказано, що денікці просили, аби їх прийняти до армії Азербайджану, але їм сказано, що нема місця. Тоді адмірал Сергеїн і генерал Драченко, командири добровольчих військ, продали свої засоби за 50,000,000 рублів і тими грішми виплатили залеглу належність своїм військам в числі 10,000 люді.

Засоби включають одну тенку, 15 літаків, 8 шість-цалевих армат, 17,000 крісів, 100 машинових крісів і 60,000,000 патронів. Наслідком тої трансакції вірменська армія, яка воює з Азербайджаном, знайшла ся в досить трудному положеню.

Число підлавиших ся денікців виносилло 60 тисяч. ЛОНДОН, 4. мая. — Одержана тут сьогодні бездротна телеграма з Москви доносить, що большевикам піддало ся 60,000 війська, що становило останки армії генерала Денікіна. Здача відбула ся в Чорноморському округі коло річки Сочі, що лежить у підніжжя Кавказу на південній схід від Новоросійська. В донесенню сказано, що всі денікці, крім провідників повстання, пушено на волю.

ПОПУЛЯРНО-НАУКОВИЙ ВІДДІЛ.

(В сій відділі будемо старати ся давати нашим читачам матеріал із різних наукових галузей в як найпростішій і найбільше зрозумілій формі. Будемо адячати читачам нашої газети за всієї уваги і сугестії, котріб могли нам сей відділ зробити найкориснішим для тих, для котрих він призначений).

РОЗМОВА ПЕТРА З ВАСИЛЕМ ПРО ФІЗИКУ.

ЗАКОН ВЕСЬСВІТНОГО ПРИТЯГАННЯ.

Петро. — Глянь, Василю, я випустив з рук кусок цегли і він упав на землю.
Василь. — Шож тут дивного?
П. — А дивне се, що той кусок цегли не задержуєт ся деневуль в воздуху, ані не летить до гори, але обовязково паде на землю.

П. — Зовсім так, Василю: іменно тому, що земля притягає її до себе. А то, колиб не було того закона всевітнього притягання, то твоя цегла висіла б у тебе на поясі і ти зівсім не відчував би сего, тому, що її нічо не тягнуло до землі. А ось, колиб хтонебудь сів біля тебе та почав тягнути висячу в тебе на поясі цеглу, то ти почув би, ше більший тягар.
В. — Се можна зробити і без чиней небуль помощи. Треба тільки привязати ше кілька цегол.

П. — Слушно. Більше цегол, то й більше ім притягання від землі.
В. — А ось, колиб тобі причепити 100 цегол, то ти повалив би ся, не выдержавши.

П. — Розумієт ся.
В. — А чому се так?
П. — Тому оно, що чоловік також може притягати до себе мускулами своїх рук. Але його сила притягання дуже мала. Земля притягає цеглу до себе, а чоловік своєю силою відтягає ту цеглу до себе і тримає її так поки сила його мускулів не з'ужинєт ся. Після того він або сам кладе цеглу на землю, або она випадає із його втомлених і обезсилених рук.

П. — Чомуж би йому не повиснути у воздуху?
В. — Гарна річ! Тоді всякий міг би поставити в воздуху камінь до йому подобаєт ся, а ти выйдеш вечером і один тобі лусне в ніс, другий в око, третій в голову. Се була б гарна історія.

П. — Так ти думаєш, що паданє річій до землі істнує для того, щоби твій ніс був цілий?
В. — Може бути, що й для того. Подумай лише: як би то виглядало, колиб я підскачов дві стопи в гору і там повис у воздуху та ждав, поки хтонебудь не здійме мене і не притягне до землі?

П. — Значить, по твоєму виходить, що коли ти підскачовиш на дві стопи в гору то земля сама тебе годувачка притягає, щоби ніхто тобою не журив ся, та тебе не обслуговув?

П. — Точнісінько так. Ось лежить купа складоуча ся з сотки цегол. Відомо, що земля притягає ту сотку цегол до себе. А ти ось поспробуй притягнути своїми мускулами, себто підняти ту сотку цегол.

В. — А вжєж так, а не інакше...
П. — Здаєт ся, що так і добре робить, що притягає, а то знаєш, слиб она не притягає, то вітер міг би все, що є на землі, поперекидати за одну ніч, кудиб йому подобалося.

В. — По твоєму виходить так: земля тягне до себе, а ти до себе. Хто перетягне, то й держить.

П. — Значить, по твоєму виходить, що коли ти підскачовиш на дві стопи в гору то земля сама тебе годувачка притягає, щоби ніхто тобою не журив ся, та тебе не обслуговув?

П. — Так, оно й є. Колиб не було сили притягання, то ані цегла, ані дим, ані дим не малиб жадної ваги, все булоб так сказатиб, без ваге.

В. — Виходить, що лише сила притягання землі є тревала?
П. — Так. Сила притягання землі є тревала, або, як то кажуть — вічна.

П. — Не за малий, Василю, лише чоловік не має такої великої сили притягання. А от кінь може се зробити. Його сила притягання більша чим в чоловіка.

В. — Се правда, що більша, але він також не вічно буде держати.

П. — Розумієт ся, що не вічно. Сили його мускулів також ограничені, так як у всякого звіряти.

В. — Виходить, що лише сила притягання землі є тревала?
П. — Так. Сила притягання землі є тревала, або, як то кажуть — вічна.

В. — Коли ти, Петре, говориш правду, то виходить, що не було того закона всевітнього притягання, річи не малиб жадної ваги, жадного тягару.

П. — Так, оно й є. Колиб не було сили притягання, то ані цегла, ані дим, ані дим не малиб жадної ваги, все булоб так сказатиб, без ваге.

П. — Так, оно й є. Колиб не було сили притягання, то ані цегла, ані дим, ані дим не малиб жадної ваги, все булоб так сказатиб, без ваге.

В. — Тоді і дитина моглаб підняти одною рукою хочби й цілий дим?
П. — Чомуж би ні? Колиб не було притягання землі, не булоб ваги; тоді дитина моглаб підняти не лише один дим, але й великий апартаментовий будинок на сорок поверхів і поставити його в воздуху в якому небуль місці, де той будинок так і стояв би собі, поки не переніс би його хтонебудь в інше місце.

В. — А цікаво булоб, подивитись на таку штуку...
П. — Оно може й цікаво, але булоб невигідно. Слабенький витрєць мігби за одну ніч поперекидати все на землі, кудиб йому тільки подобалося. А се й тобі наробилоб чимало клопоту.

В. — Правду кажеш. А цікаво булоб поговорити про причини других природних явищ, котрі заставляють тебе нераз про себе думати.

П. — Певно, що цікаво. Так ми й поговоримо, але вже хіба на слідуочий раз.

В. — Мабуть тому, що земля тягне її до себе.

(На слідуочий раз буде напечатаний другий розділ про "Тягар і Вагу").

РОСІЙСЬКІ ЖІНКИ 60 --- 70 PP.

(Із "Споминів революціонера" — Частина IV, розділ VII).

Осередком боротьби російських жінок за право висшого образования був Петербург. Молода жінка могого брата, вертаючи з педагогічних курсів, приносила з собою що дня нові подробиці про оживленє, яке там панувало. Ведено горячі спори за відкритєм особічних університетів та медичних курсів для жінок; улаждувано відчити та дискусії про ріжні методи навчання — і тисячі жінок брали у них горячу участь, розбираючи всякі подробиці питання на засіданнях своїх кружків. Повставали союзи перекладачов, переплетниць, друкарок, у яких жінки, що прибули в Петербург та готови були взяти ся за всяку працю, коби тільки добути спромогу висшого образования, могли знайти занятє. Одним словом, в сих жіночих кружках життєвий живчик вдарив сильнє і горячєво та творив арку суперечности з сям, що я бачив у інших кругах.

...Осередком боротьби російських жінок за право висшого образования був Петербург. Молода жінка могого брата, вертаючи з педагогічних курсів, приносила з собою що дня нові подробиці про оживленє, яке там панувало. Ведено горячі спори за відкритєм особічних університетів та медичних курсів для жінок; улаждувано відчити та дискусії про ріжні методи навчання — і тисячі жінок брали у них горячу участь, розбираючи всякі подробиці питання на засіданнях своїх кружків. Повставали союзи перекладачов, переплетниць, друкарок, у яких жінки, що прибули в Петербург та готови були взяти ся за всяку працю, коби тільки добути спромогу висшого образования, могли знайти занятє. Одним словом, в сих жіночих кружках життєвий живчик вдарив сильнє і горячєво та творив арку суперечности з сям, що я бачив у інших кругах.

Як стало ясно, що уряд рішив невідклично замкнути жінкам доступ до істнующих університетів, дочати вони всі можливі заходи, що-

Одним способом жінки використовували кожду нагоду, кожду шербу у твердині, щоби її узяти приступом. Виборили собі приступ до анатомічного театру професора Шубера і своїми совісними працями зєднали для своєї справи старого вченого, для якого анатомія була святим культом. І як тільки довідували ся, що який профессор годить ся отворити ім свої лабораторії вечерами або в неділі, — негайно користали із сеї нагоди до науки.

Врешті, мимо усеї неохоти міністерства, організували ся приготівні курси під назвою педагогічних курсів. В сямім ділі годі було заборонити будучим матерям студіювати ріжні системи вихованя. А що методи навчєня ботаніки або природних наук годі було викладати абстрактно, то скоро влучено до програми курсів і сі предмети, а опися ше й інші. Крок за кроком поширювали жінки свої права. Левди розійшла ся вістка, що сей обот той німецький профессор задумє отворити свою аудиторію для жінок, — а вже російські еугауки стукали в його двері. Студіювали вони право і історію в Гайдельбергу, а математику в Берліні. В Ціріху працювало понад сто жінок та молодих дівчат в лабораторіях університету і політехніки. Там добули вони щось більше, чим докторські дипломи — пошану найвизначніших профессорів, які висказували її нераз прилюдно. Як я приїхав до Ціріху в 1872 р. та познайомив ся з деякими студентками, я зачудував ся, бачучи, як молоді панночки в політехніці роздєдували при помочи диференціального рахунку заматні проблеми із області теорії тепла або пружности — з такою легкістю, начєб довгі літа студіювали математику. В числі російських студенток, що студіювали математику в Берліні під провідом Ваєрштраса, була, як відомо Софія Ковалєвська, що зїстала опися профессором університету в Штокгольмі. Була вона мабудь першим профессором-жінкою в мужьєському університеті, принайменше в XIX столітє. Ковалєвська була така молодьєчка, що в Швеції не називали її інакше, як її здрібнілим іменем.

Олександр II. не терпів учених жінок. Вид молододі дівчини в окулярах та гарібальдській шапочці наповняв його страхом; думав, що стоїть перед ним нігілістка, і тільки не чути, як вистрилять в нього з пістоleta! А прещєнь — жимо його неохоти, мимо спротиву жандармів, що представляли царєви кожду жінку, що вчила ся, як революціонерку; мимо громів, що кидало ся на увесь рух та негідних обвинувачєнь, що їх підносили Катков в кождому числі своєї підлої газєтки, жінки діждали ся — будь що будь — відкритя цілого ряду курсів. Де які з них добули докторські дипломи за границєю, та з поворотом до краю дістали в 1873 р. дозвіл на основанє висших медичних курсів на приватній кошт. А коли недовозі лотім уряд вівзав до повороту жінки, що вчили ся в Ціріху, боячи ся, щоби познайомиши ся з пробуючими там революціонерами, не стали самі пропагаторками революційних ідей в батьківщині — мусїв відкрити для них висші курси, себто університети, які начислювали не забаром понад тисячу студенток. Чиж оно не є дивнє — справді! — що мимо переслєдувань, яким підлягали медичні курси зі стороны уряду, мимо хвелевого завішення їх, маємо сьогодні (себто в 1897 р. — ред.) в Росії понад 670 жінок докторів?

Без сумніву був се великий рух, що дивує своїми висїдами та є дуже навчачою із загальної точки погляду. Побіда була вїднесєна завдяки совісній праці та духови посвятї, виказаному жінкам на усіх становищах. Виказали його як сестри милосєрдя у крїмськїй війні, як основні шкід, як сильські повитухи та фельдєрки, врешті — ше пізніше стовняли вони з повною посвятєю обовязки сестєр милосєрдя і докторів в тифових бараках, в часі російсько-турецької війни та добули пошану не тільки військових властей, але й самого Олександра II, що з такою нехїтєю відносив ся до них зразу. Знаю дві жінки, що були на

війні в характері сестєр милосєрдя. Вони вїхали на чужі пашпорти, бо пошукувала їх горячо жандармерія. Одну з них найважнішу залочинницю, яка брала активну участь у своїй втечі, зроблено навіть старшою сестрою у воєнному шпиталі, де її товарищка мало що не померла на тиф. Коротко кажучи, жінки брали ся за всяку працю, без огляду на її тягар і труд, як тільки могли стати через се хосєнні для народа. А робили так не одиниці, а тисячі. В дословному значіню слова виборили вони собі свої права.

Другою характеристичною цією жіночого руху було се, що не викопав він пропасти між двома поколінями: старших і молодших сестєр. В кождому разі перекинено над нею багато містків. Жінки, які були першими ініціаторками руху, не зривали опися ніколи звязи з молодшими сестрами, навіть тоді, коли сі останні пішли значно далі і стали визнавачими скрайніми переконань. Свої змаганя переводили вони у висших кругах товариства; держали ся здалєка від всяких політичних агітацій; та ніколи не забували, що сила руху спочиває в масах молодших жінок, які увїшли опися по найбільшій часті до ріжних революційних кружків. Сі провідниці жіночого руху були вїтленем сього, що Французї називають "correcte".

Я уважав їх навіть за надто "correcte", та не зїрвали вони мимо сього зносин з молодшими студентками, типовими нігілістками по своїй верховности: остриженими, без криволині, що вєличали ся своїми демократичними навчєнями. Провідниці руху держали ся від сеї молододі трохи острорь, часом відносини заєднували ся; та ніколи не відіркали ся вони своїх молодших сестєр, велике діло, додам, в сих часах шаленої нагніки. Провідниці жіночого руху неначе говорили до більшє демократичної молододі: "ми будемо носити акамітні сукні та наші шинїони, бо маємо до діла з дураками, які беруть одежу за ознаку політичної праворівности; але ми дівчата, є свобідні у ваших наклонях та замилуваннях".

Коли російський уряд наказав ціріхським студенткам вернути до краю, елєгантні пані-провідниці не відвернули ся від них. Сказали вони тільки урядови: "Вам се не подобаєт ся? Отже відкритє висші жіночі курси в Росії. В противному разі нашє дівчата поїдуть ся границю у ще більшєму числі і розуміють ся — увїдуть в зносини з ємігрантами". Коли роблено ім закиди, що виховують революціонерок і грожемо закритєм висших жіночих курсів і Академії, вони відповіли:

"Так? а скільки студентів стає революціонерами? чиж се докажує, що треба закрити всі університети? Як рідко стрічаєт ся політичний провідник — доволі смілий, щоби не відрек ся скрайного крила своєї власної партії. Уся тайна сеї розумної та владної тактики полягала на тому, що ні одна із сих жінок, що вели перед у рухови, не була прямо тільки "феміністкою", яка добивала ся о упривілеюванє становищє в суспільности або державі. Якраз що иншого, симпатії більшости звертали ся в сторону народа. Памятаю, яку живу участь брала Стасова в організації недільних шкіл в 1861 р. тямлаю, які щирі відносини навізувала вона і її товаришки з фабричних дівчаток, горько займаючи ся важким житєм бідних робітниць і їхньою боротьбою із ненавистним власникам фабрик. Тямлаю теж ревну співрацю слухачок педагогічних курсів в сільських курсах і в працях сих нечислєнних осіб, яким, як: баронови Корфови, дозволено займатися якийсь часок педагогічною працею серед народа. Памятаю теж, яким громадянським духом були навіяні ці курси.

Право, за яке вони бороли ся — так провідниці, як і ціла фаланга сих жінок — не було се зовсім право добути для себе особисто спромоги висшого образования, але у висшій, далеко висшій мірі — право стати хосєнною робітницею серед мас, серед народа. І се було причиною їхнього поведєня.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "УКР. РОБ. ВІСТІ"

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes entries for P. Lotocynsky, D. Lobay, Ivan Melnyk, etc.

Вест Форт Вільям, Онт.

Тов. М. Підскальній зняв ся збіркою передплати і прєсового фонду на "Укр. Роб. Вїсти" в Вест Форт Вільям і на екстра-пенку в Гогарт. На прєсовий фонд в Гогарт жертвували слідуочі товариші: В. Стєльмах \$5.00

сїдууючо:
Всього приходу було \$100.60, розкоду \$68 (\$20 музика, \$21 гала, решта до буфету і пофтові картки). Остало ся з балю \$32.60, добровільної колєкти \$19.17, що рівнож роздєлено по половині для обох часописий.
Секретар Тов-а "Злука".

Брул-Майнс, Алта.

Товаришу, Редактор!
Тут на Брул остало ся ше будло трохи матеріала будшого відділу У.С.Д.П. Гроші з проданих книжок товариші вїслали вже попередно. Тепєр сі товариші, що єще осталися на Брул продали також целту за \$40.00, котрі то гроші відїслаємо на прєсовий фонд "Укр. Роб. Вїстий", щоби часопис могла виходити не два рази на тиждєн, але кождо-го дня. Ми розуміємо, що під теперішньї час ми не можемо робити нічого иншого, отже приплїнуємо бодай нашої на сописі, щоби запевнити її житє. Маємо в Канаді тільки одну свою робітничу часопис, тож доложимо усіх старан, щоби вона приходила до нас ше частіше як два рази на тиждєн. Памятаймо товариші, що се залежить виключно від всіх нас. Про що постарємо ся, те будемо мати. А про користь з нашої часопис як тут так і в старім краю я не потребує говорити, бо про се кождий знає. Памятаймо, що нині прєса свѣтлом править. До прєси, товариші, помагаймо нашій робітничій газєті, бо вона нашим керманієм і учителем на дорозі до кращого жита.

З привітом,
І. Німець,
М. Шидловський,
Яків Осадчук.

З Гемільтону, Онт.

Прошу помістити в "Укр. Роб. Вїстях" слідуочє:
Визваю всіх тих, котрі є доджниками будшого Свід. Окр. Комітєти і відд. У. С. Д. П. в Гемільтоні, щоби до місця доручили належність до Відд. Укр. Роб. Дому в Гемільтоні на руки секретара, або вїслали до Заряду Укр. Роб. Дому в Вїнніпєгу. П. Р.

Справленє ошїбок.

Через недогляд підчас корєкти вкрали ся в двох минулих числах "Укр. Роб. Вїстий" ошїбки, котрі на отсїм місці простуює.

І так в 23. ч. з 5. мая є поданий на третій стороні наголовок "Патєк по положєні Польщі", а має бути: "Скульський про положєні в Польщі". Далше на 6. стороні не подано під статєю "Спір в італійській соціалістичній партії", що вона була подана за "Боротьбою".

В 24. ч. з 8. мая пропушено в новині "Кияв мав за час революцій дєсятє господарів" слідуочє речєне: "7) В сїчні 1919 р. большевїки вїгналі Петлюру" (з Кїива). Сї слова були пропушені в "Укр. Штод. Вїстях", звідки ми перебрали сю новинку, але були подані в "Совет Росїи", звідки "У. Ш. Вїсти" передрукували сю новинку. Редакція.

Advertisement for Dr. G. Kalichman, 401 Selkirk Ave., Winnipeg, Man. Text describes medical services for various ailments.

3 НЕДАВНО МИНУЛОГО.

Три роки минуло від часу, як замкнений в поїзді і під великою охороною Іван Ленін, нинішній голова народного комісаріату в Росії, зі своїми товаришами з Швайцарії через німецьку територію до Росії.

З першою побідою революції над царизмом рушили зі всіх країв політичні утікачі, ті, що шукали в інших краях захисту перед лапами російського царизму. Довгождана година, за котру вони боролися ціле своє життя, на дійшла. Всі вони рвалися туди, де над берегами Невы над царською зимовою палатою повівав червоний прапор.

Еще в 1903 році серед російської соціал-демократичної партії наступив розкол; партія розділялася на більшовиків і меншовиків. Перша з них прийняла назву: "Соціал-демократична Робітничая Партія", а друга: "Соціал-демократична Партія". На чолі першої став Ленін, а друга стала під проводом Плеханова.

Ще більше розійшлися ці партії з початком великої світової війни.

Плеханівці отверто стояли по стороні царської Росії, стояли за побіду Росії над німецьким імперіалізмом, тобто, як тоді говорено, за побіду демократії над кайзерівським юнкерством.

Друга партія під проводом Леніна, якої органом був "Соціалдемократ", що видавав ся в Швайцарії, стала за порямок Росії. В сій поразці вона бачила одиницький вихід для визволення народів Росії з царського самодержавія. Вона добре знала, що побіда Росії закріпить захитавше ся поряжкою на полях Манджурії царське самодержавіє. Історія показала, що поразка в Севастополі визволила селян із пайцих. Поразка в Манджурії дала Росії державну Думу і п'ять кущих свобод, котрі згодом були відібрані назад від народу.

Тепер надійшла третя година, і російська С. Д. Р. Партія, не будучи в силі не допустити до світової війни, заняла супроти царської Росії "параженческу" позицію.

Вона не завелась в своїх надіях. Поразка російської армії в Карпатах, в Польщі, недостача амуніції в армії, злодійство царських генералів, ані скандали полковника Мясоедова, ген. Ренненкампа, а котрих то скандалах був замішаний військовий міністер Сухомаінов, привели до того, що коли в Петрограді почались голодові бунти, салдати відразу стали по стороні робітників.

Царизм зівстав повалений. Всіх політичних емігрантів погнали до Росії на поміч товаришам — докінчували революцію. Але не всі вони мали спроможу дідратися до Росії. Соціал-шовіністам-плехановцям альянти забезпечили свободний переїзд, бо бачили в них шпідіору Миліковича та Керенського, котрі в той час плінували новий наступ в Галичині і виготовляли проект походу на Константинополь.

Для "пораженців" альянти не дали пропуску, і вони примушені були звернутися до Німеччини. Хотяй кайзер ненавидів їх не менше як альянти, то все таки сподіюючись, що може що небудь з сего скористає, пропустив Леніна з товаришами через німецьку територію, замкнувши їх в поїзді під сильною військовою охороною.

Тоді як всі робітники Петрограда приймали свого проводника з великим ентузіазмом, всі буржуазні партії відкадетів аж до плеханівців повели сильну боротьбу проти Леніна і його товаришів. Коли робітники готовились до масової демонстрації за миром на 16 і 17 липня 1917 року, Керенський уживався проти Леніна аргументації, що, мовляв, він перепущений до Росії кайзером і тому є кайзерівським шпідіоном,

та мовлячи еще тоді за собою часті війська, почав арештувати робітничих проводників, а сам Ленін мусів втікати до Фінляндії. Шестого серпня зістали арештовані Троцький і Луначарський.

Здавало ся, що большевицький рух зівстав здушений. Головні проводники були арештовані, а декотрі мусіли ховатися. Іхні газети зістали заборонені, а робітничі міліція розоружена і розпущена. Керенський шпораз більше почав загравати з реакціонерами старої царської марки. Він побратав ся з Корніловим, якому скликав Керенський в середині 1917 р. національну конференція в Москві устроїла овацію. Керенський побачив, що далеко зайхав. Корнілов підняв голову. 10. вересня він зробив наступ на Петроград. Спасли Керенського від розгрому корніловщини большевики, які зараз відідали ся про пляни Корнілова. Але спасли, не на його користь.

Через два місяці після корніловщини мусів втікати з Петрограда і Керенський а до влади прийшли большевики з Леніном на чолі.

Правліне большевиків почалося загальним рухом за мир. Нововибраний совіт, який склав ся з робітничих, селянських і жовнірських делегатів, проголосив поклик до народів воюючих країв в справі заперестаня війни і розпочатя мирових переговорів на основі самовизначеня народів і зреченя ся анексії та воєнних відшкодовань. Коли їх голос остав голосом вопіючого у пустині, тоді вони почали з Німцями переговори на власну руку, котрі закінчили ся Бересть-литовським "миром".

Після сего "мира" буржуазія почала еще більше ширити брехні про те, що неможливо то Ленін і Троцький є кайзеровими агентами. Підроблювали ся документи, якими "доказувано", де, коли і кілько то грошій отримали большевицькі проводники від німецького правительства.

А тимчасом Німці почали знову наступ на Росію. Деморалізована правлінем Керенського російська армія не годна була поставити опору німецьким військам. Німецькі війська поступали вперед, несучи з собою смерть і спусто-

шене і так вже обезсиленним страшною війською селянкам.

Совітським проводникам не було на кого оперти ся. В Донському районі бушував Каледін. "Соціалістична" Центральна Рада відмовила ся пропустити совітську армію через українську територію для боротьби з Каледїном, а отримавши від французького правительства 130 мільонів франків "допомоги", в чотири дні пізніше заключила з Німцями мир і запросила їх на Україну.

Совітське правительсто було тоді в прикрім стані. Ось що розказує бувший голова американського Червоного Хреста в Росії Раймонд Робінс про тодішний стан російського совітського правительства і про іхню "про-німецьку" тактику.

Одного дня Троцький сказав до Робінса: — Де є ваша американська залізнична місія, котру Америка вислала до Росії?

— В Японії, — відповів Робінс.

— Що вона там робить? — Ість собі голову.

Тоді Троцький розложив перед Робінсом воєнну мапу і показав йому на фронті цілі гори амуніції і армат найновішого типу, з котрих еще ніхто ніколи не стріляв і сказав: "Наша армія більше тепер не воює. Ленін каже, що Німці будуть наступати. Ми не можемо вивезти всіх матеріялів, бо наша транспортна лінія в повнім безладю. Більшість вищих залізничних урядників є проти нас. Вони є проти революції. Вони є саботажниками революції. Наші залізні дороги не мають управлітелів. Чи Ви дастьте нам їх?"

Я хочу розділити російську залізничну систему по половині зі Злученими Державами. Если Ви доставите свою залізничну місію до Росії, то я дам під її управу цілу половину російських залізничних доріг, щоб таким робом можна було вивезти всі воєнні матеріяли з фронту, аби вони не попали в руки Німців і не були використані ними проти французьких, англійських і американських військ.

Р. Робінс пішов з сдо пропозицією до альянтських дипломатичних кругів. Але там йому сказали, що не нині то завтра совітське правительсто буде повалене, отже шко-

да навіть заходу з ними переговорювати. В результаті того цілі гори амуніції були забрані Німцями і вислані на західний фронт.

Але совітське правительсто проте воювало з Німцями. Воно жило одного з найстрашніших орудій: прокламацій і пропагандії. Ті, кого обвинувачували як кайзерівських агентів, повалили кайзера.

Колі Раймонд Робінс почув про сю большевицьку тактику, він взяв з собою 75,000 рублів і пішов на мітінг, на котрому виражали на фронт пропагандистів. Він думав, що його 75 тисяч рублів поможуть повалити кайзера. Але на мітінгу йому сказали, що грошій не потрібно, але если хто з Американців схоче піти персонально, то його приймуть.

Пропандисти урочували ся лише прокламаціями і газетами в німецькій мові. Сю літературу вони везли з собою на фронт цілі тони. Назви сих газет були: "Ді Факель" (Смолоסקип), в котрім представлявано німецьким жовнірам, за що вони воюють. Друга газета була ілюстрована під назвою: "Російська Революція в Ілюстрації".

В ній були малюнки барикад в Москві і Петрограді. В сій газеті закликали ся німецьких жовнірів йти до Берліна і будувати там на уліцях барикади. В тих відозвах говорило ся слідующе до німецьких жовнірів: "Если Ви повернете назад до дому і розпочнете проти кайзера революцію, то ні один салдат не піде на вашу територію. Наші салдати не підуть займати вашої території. Если ви не вірите, то запитайте їх тут в траншеях. Все чого хотять наш салдати, се революції в Німеччині, подібної до нашої".

Скоро після сего почали ся бунти в німецькій армії. Цілі німецькі корпуси, котрих німецьке правительсто хотіло відіслати на західний фронт, бунтували ся і не хотіли йти. А если котрі й пішли, то не на втіху кайзерові; вони понесли з собою заразу революції межі собою товаришів на західний фронт. Командуючий західним фронтом німецької армії писав до команданта російського фронту, щоб не присилати йому більше війська з того фронту. А-

ле вже було запізно. Революція була вже за плечима. Пресидатель Бересть-литовської мирової конференції генерал Гофман сказав: "Ми побідили їх (большевиків) коло стола, а вони побідили нас на фронті".

Кайзер втік. Вся юнкерська система захиталась. Почались спартаканські повстання, на чолі котрих стали товариші Леніна др. Карл Лібкнехт і Роза Люксембург.

Тоді альянтська преса, котра перед тим домагала ся смерті кайзера і вказувала на Лібкнехта (тоді як він з ласки кайзера гнів в тюрмі), як на одногокого гуманного чоловіка на цілу Німеччину, котрий хоче здушити німецький юнкеризм, та сама преса змінилася тепер свій фронт і почала кричати, що перше треба повісити Карла Лібкнехта, а потім кайзера.

Такі були наслідки роботи тих, котрим закидали, що вони були агентами кайзера.

Ніякі провокаційні інтриги соціал-шовіністів, ані їх контрреволюційна робота, ані їх шпиговане поза границею не були в силі зломити волі тих, котрі стали на чолі селянсько-робітничої Росії.

Таку побіду виборює лише той, хто бореть ся за правий ідеал праюючого народу.

Під польсько-шляхоцькою окупашею на Волині.

(Кореспонденція "Нової Доби".)

Чого тільки не довело ся витерпіти нашій нещасній країні за останні роки. Понищили самі Росію, уступаючи, то господарили по своїому Австрійці, насаджуючи Польщу.

Тепер не легше. Як би розказати все докладно, що діється, то дійсно й самого Данга можна би перелаяти. Чого тільки ми не пережили — волосе стає дуба. Самі польські "карні експедиції" чогось варті. Великий слід понищили вони в народній душі. Можете собі уявити, як катовано людей від 16-ти літніх почавши в гору до найстарших. Ось вам зразок.

Dr. Hans Herschman ЧОТИРИ РОКИ В ВІДЕНСЬКІМ ГЕНЕРАЛЬНІМ ШПИТАЛІ. 341 SOMERSET BLOCK. Напроти штору Ітона. Спеціаліст по жіночим і мужським слабостям. Урядові години: — від 1.30 до 3.30; — від 6.30 до 8 вечером. Телефон офісу: — МЕРН 1476; Телефон резиденції: — ШЕРБЕРґ 738.

КУПУЙТЕ ФОТОГРАФІЇ УКР. РОБІТНИЧОГО ДОМУ в формі почтових карток ЦІНА: 5 ЦТ. ЗА КАРТКУ. Картки сі фотографічні є в двох барвах, так як в дійсности Укр. Роб. Дім виглядає. Карток сих можна уживати до переписуваня ся з товаришами і знакомими. Замовленя поштою приймають ся лише найменше на 20 карток, себ то найменше за \$1.00. Весь чистий дохід з розпродажі карток іде на сплату догву Укр. Роб. Дому. Замовленя адресуйте так: UKRAINIAN LABOR TEMPLE Cor. Pritchard & McGregor, — — — Winnipeg, Man.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ СОБІ "МОЛОТ" САТИРИЧНО-ГУМОРИСТИЧНА ЧАСОПИСЬ. Передплата — \$2.00 нарік, 10 цт. поодинокє число. "МОЛОТ" 414 E. 9th STR. — — — NEW YORK, N. Y.

Сорочку зачучувало ся, на го- жандармерія виявляє себе чом тут, то там. "Тверду" її руку відчувають наш селяни раз-по-раз. Нагаї не дармують... По селах тепер відбирають "військові річі". Що се значить, легко можеє самі зміркувати. Бо хтож із селян не служив за час війни у війську? Мусіли люди шось заслужити й ходили в сім, що заслужили, бо деж тепер візьмеш нішу одіж? Відбереш у селянина військові "річі", то він голій лиаєть ся. Та хоч би тільки се, а-то взагалі забирають що краще. А мотив сей: "ze u ehpora tego nie pozwimno byc, to nie chlopskie, a pańskie". Цікаво знати, де дівають ся заробані річі, всі сі шинелі, кожухи, свити, навіть підштанці? Лучанин.

Фр. Енгельс.

ПОЧАТОК РОДИНИ, ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ І ДЕРЖАВИ.

(Продовжене.)

Тут показує ся, що звирячі суспільности мають вправді певну вартість для конклацій о людських суспільностях — але тільки негативну. Вищі хребетники знають, о скільки нам відомо, лиш дві форми родини: множенство або одиначне парованє; в обох допускає ся лиш од еи дорослий самець, лиш од еи супруг. Завість самця, яка рівночасно є звязею і границею родини, ставить звирячу родину в суперечности до череди; череда, висша товариська форма, стає ся через завість самця, або неможлива, або розвільнює ся, або розпадає ся в часі парованя, а в найліпшій случаю сплінає ся дальший її розвій: "Се одно вистарчить на доказ, що звиряча родина є першва людська суспільність є річи, що не дають ся з собою погодити; що первісні люди, піддигаючи ся із звирячого стану, або не знали зовсім жадної родини, або знали такую родину, якої між звирятми нема. В з'являванню, котрого найвисшою товариською формою є таке одиначне парованє, яке Вестермарк на підставі оповідань стрільців приписує Горклевні і Шимпансови, могло таке зовсім безоружно звиря як виробляючий ся чоловік, перебивати ся хіба лиш в малім числі. Але, що би розвинути і піднести ся понад стан звирят, щобі доконати найбільшого поступу, на який природа здобула ся, до того потрібний був дальший елемент: спосібність до оборони, котрої одиначня не мала, треба було добути спільними силами і спільним діланем череди. З таких відносин, в яких нині живуть чоловікові-подібні мавпи, перехід до людськості абсолютно не дав би посягнути ся; сі малди роблять радше вражінє побічних ліній, котрі від головної лінії т. є. від чоловіка заблукали ся і тепер поволи вимирають, а на кожний спосіб підпадають. Се одно вистарчає, щобі віджинути всякі виводи з їх родинних форм на родинні форми первісного чоловіка. А вить в краях найбільше заостоялих і не буди першою умовиною для витвореня таких біль-

ших і тревалих гуртів, серед яких могло відбутися учоловіченє звирят, була взаїмна толерація дорослих самців і брак зависти. І справді, що ми находимо яко найдавнішу, найпервіснійшу форму родини, яка в історії безперечно дасть ся вказати і яку ще й нині тут і там можемо бачити? Громадне подружє, форму, в якій цілі групи мужици і цілі групи жєнщини звязано себе посядають і в котрій лишає ся мало місця для зависти. Дальше находимо на пізнійшій ступені розвою вишшу форму поліандрії, при котрій о чувстві зависти навіть бесідати бути не може і котра через те у звирят зовсім не приходить. А що звисні нам форми громадного подружя, існують серед таких запутаних умовин, що вказують конечно на давнійші, більше предичні форми полових зносин, а тим самим в останній інстанції на період неупорядкованих зносин, відповідноичих переходови із стану звирячого до людського, то покази на звирячі подружя, зводять нас опять на точку, з котрої нас раз йа завсїгда мали відвести.

Бо шож се значить: неупорядковані полові зносини? Що казати, обмежати їх давнішими часами або тепер, не існуювали. Бачилисьмо вже, як упало обмеженє через завість. Коли що певна річ, то се, що завість є чувство, котре розвинуло ся релятивно пізно. Те саме треба сказати і про понятє кровосумішности. Не лиш шо брат і сестра були первісно чоловіком і жінокою, але і полови зносин між родителами і дітьми ше нині у багаті народів дозволені. Бенкфорт (The Native Races of the Pacific Coast of North America, 1875, Vol. I.) стверджує се у Кавіяті при Берігівській доорі, у Кадіях коло Аляски, у Тинневі в середній андійській північній Америці; Летурно зібрав звістки про такі самі факти у Чилі, Перу, Індіяві, у Кукусів в Чіле, у Караїбі, Каренів в Задній Індії; поминувши вже оповідання давних Греків і Римлян про Партів, Персів, Скитів, Гунів і т. д. Поки не винайдемо кровосумішности (а вона є винайденем, і шо дуже цінним), не могли полові зносини (між родителами а дітьми будити більшої відрази, як росини між иншими особами, що належать до різних поколінь, а се лучає ся ще й нині на вить в краях найбільше заостоялих і не буди ведикою обуреня; навіть старі "дівки"

понад шістьдесят, коли мають досить грошій, виходять часом замуж за молодих мужици так колоо трійцять. А коли при відомих нам найпервіснійших формах родини поминнемо получені з ними представлєня о кровосумішности — представлєня, що від наших дотичних представлєнь шліковито ріжнеть ся і часто їм навіть явно противорічать — то прийдемо на форму полових зносин, яку мож назвати лиш неупорядкованою. Неупорядкованою о стільки, о скільки обмеженя, установлені пізніше через звичай, ще не існуювали. Але з того же зовсім не конечно виходить, аби в шоденній практиці панувала хаотична сумішка. Одиначні парованя на якийсь час не зовсім є виключені, бо і в громаднім подружю вони тепер переважають. А коли найновіший заперечуватель такого первісного стану, Вестермарк, називає подружєм кожний стан, в яком оба пола аж до народин потомка лишають ся в парі, то на те треба сказати, шо таке подружє може дуже добре приходити в стані неупорядкованих зносин, бо воно не противорічить неупорядковано т. є. браковим установлєням звичаем обмеженє полових зносин. Правда, що Вестермарк виходить з того погляду, шо "неупорядкованє містить в собі придавленє індивідуальних нахилів", так шо "проституція є його правдивою формою". Але мені здаєть ся, шо зрозуміне первісних відносин так довог буде неможливо, як довог будемо на них дивити ся окулярами проституції. Вирочим до сєй справи вернемо ше при громаднім подружю.

Після Моргана розвинула ся з того первісного стану неупорядкованих зносин, і шо правдоподібно дуже рано: 1. Родина кровосумішна, перший ступінь родини. Тут групи подружя розділені після яколінь: всі діди і баби в границях родини є між собою чоловіками і жіноками, так само і діти, отже батьки і матери; а знов діти сих послідних будуть творити третій кружок спільних супругів, а їх діти, правнуки перших, четвертий. В сій формі родини отже лиш предки і потомки, родителі і діти виключені між собою від прав і обовязків (як би ми сказали) подружя. Брати і сестри, стрийні брати і сестри першого, другого і дальшого ступня, є всі братами і сестрами між собою і

власне задля того всі одно для другого чоловіком і жінокою. Становиско брата і сестри уже само собою обймає на сім ступені виконуванє обовільних подвїх зносин. Тип такої родини складає би ся отже з потомства одної пари, в котрім знов потомки кожного поодинокого ступня є між собою братами і сестрами і як раз через те є між собою також чоловіками і жіноками. Кровосумішна родина вимерла. Навить найдикші народи, про котрих розказує історія, не дають ніякого приміру такої родини. Але що она мусіла існувати, о тім переконує нас конечно гавайська система спаренія, яка ше тепер обовязує в шлій Полінезії і дає вираз таким ступінням кровного спорідненя, які могли витворити ся лиш при кровосумішній формі родини; о тім переконує нас увесь дальший розвій родини, для котрого тамта форма є конечно початковим ступнем.

2. Родина пуналлійська. Коли поршій поступ організації лежав в тім, щобі родителів і дітей виключити від взаїмних полових зносин, то другий поступ лежав в виключеню сестри і брата. Задля більшої однаковості йку інтересованих був сей поступ безконечно важнійший, але і тяжкий як перший. Відбув ся він поволі, розпочав ся здаєть ся від виключеня рідних братів і сестер (т. зв. з матерного боку) від полових зносин, зразу в поодиноких случаях, а опісля загально (в Гаваї приходили ше в сім столітю виїмки) а скінчив ся забороню подружя навіть між побічними братами і сестрами, т. є. після нашого означеня між дітьми, внуками і правнуками братів і сестер. Сей поступ є після Моргана "дуже доброю ілюстрацією до того, як ділає засада природного добору". Нема шо й говорити, шо племена, у котрих сей поступ обмежив полові зносини між рідними, мусіли розвинути ся скорше і повійше, як ті, у котрих подружє між братами і сестрами було законом. А як глибоко відчували народи вплив сего поступу, докаже вишшовша безпосередню з него, далеко по за свою цілє вибігаюча інституція роду (gens), шо становить підвалну суспільного ладу майже всіх варварських народів землі, і з котрої ми в Греції і Римі переходимо безпосередню в цивілізацію. (Дальше буде.)

ЛИСТИ З СТАРОГО КРАЮ

Що думають селяни про Петлюру?

Тов. Г. Дічка з Брендону дістав від свого брата, з Галини, наступного змісту лист: "Поляки обходять ся з нами дуже погано. Як тільки вступили в наш повіт (Цишанів), то першою їх роботою було ходити по хатах і відбирати зброю. В кого найшли якусь зброю, той дістав 25 бучків. Відтак побившували оголоше ня, що в кого найдуть зброю після загальної ревізії, того вкарать смертю. Лиси рубать і вивозять в Глуб Польщі. Як селянин порушить яку га лузку в лісі, то карать гірше як колись Австрії. По селах ходять польські банди і ра бують, що в їх руці попадає, навіть кури забирають. Пи таеш мене про Петлюру? Бра те, колиб зорг не приніс був, Петлюру до нас, то в Галичи ні не були би мали такої плачу і скреготу зубів. Піяйше я напишу Тобі про се більше, бо в нас тепер кож дого дня щось нового і шо день а се нова система. На шіх патріоти роблять Петлюру героєм, а він в Варшаві буде польську Україну."

Польські жовірни рабують селян.

Тов. І. Ващишин з Вінніпе гу просить помістити в часо писі бодай дещо з старокра євого листа про жите укр. селян під польським панованем. Лист писаний з села Козлова, тернопільського повіту. Мі стимо уривки: "У нас страшна пошесть ти фу. В кожій хаті по два три мерці. Ми страшно знищені війною, годі, босі і голодні. Люди переминали ся в дикі звірів. Як хто має на собі вій ськовий мундур і гвер (а, хто іх тепер має, то знаєте), то йому вільно не тільки все зра бувати, але навіть замордува ти. І мордують і рабують. А дорожничка нечувана. Кімь коштує 6.000 ринських, чоботи 600 ринських та ще я не мож на дістати. Приміром полотна або ремено на чоботи труд но де заохпити. Американ ський долар вартує у нас 100 ринських."

Був наочним свідком росій ської революції.

Тов. Іван Фотчук з Монтре алу дістав лист від свого брата з села Тулови, пов Святині, і просить помістити на сторін ках "Укр. Роб. Вістий". Брат товариша Фотчука був в росій ським полоні і доперва ми нушого літа повернув домів. Зміст і характер листа свід чить, як багато галицькі селя ни і робітники, що попали в рос. полон навчилися думати і розбирати своє положення. В листі він пише:

"Тебе дуже цікавить знати, як ми живемо тепер після ре волюції, яку ми пережили, а властиво переживаємо тепер. Ми переживаємо страшні ча си. Те, що вам дещо-щось пе редають в газетях від нас, то лише може сота часть правди, або і то ні, бо кожій швещ робить чоботи на своє копн то. Правда, найстрашніша ре волюція мов веснина буря пролетіла над нашими голова ми. Вона забрала з собою той вбродух, що нащенич був смородом і гнидою, в котрім

ку в Петрограді і взагалі в Росії відбува сь велика різня. Кров текла потоками. Трупи побитих людей, голодних, бо сих і обдертих лежали по у лицях цілими стосами. Стіни домів і панцервані автомо білі були покрашені людсько ю кровю та обабілені кусками людських мозків. І така картина тягнулась кілька днів. Може дехто і не повірить, брехня, скаже. Одначе се прав да. Але що тут говорити, по вірити може лише той, хто відчув се на власній скірі та бачив своїми очима. Нарешті народ побіди. Народ, се страйна непоборима сила, яку ніхто не взможі побороти."

"Зававало би ся, що все те скінчене. Але де там. Не скоро ше воно скінчить ся. Поки не поборить один одного, бідна кілса богату, доти ся хуртовина не заспокоїть ся. А маеш знати, що борба тут в Європі саме тепер в розгарі."

"Ти згадував мені про Петлю ру, хто се він такий? Се собі така фігурка, що лише завдя ки страшній бурі, яка лютує в Європі, зміг вибити ся на своє становище? Як та шума, що впливає на бурявних брудних філях води, — отсе мое порівнанє і многих інших людей. Навіть Поляки, з кот рими пан отаман Петлюра тепер помирив ся, кажуть, що се чоловік, який з своєю бан дою може бути ажитий лише в борбі проти большевків. Се є чоловік без найменших політичних горизонтів. Його пісня відспівана вже давно. Тепер народ стає власним па ном над собою і сам буде ула штовувати свою судьбу, сам вибере таку форму прав ляня, при котрій не буде та ких надужит як ранше, при котрій будемо жити з други ми народами як брат з братом; рівний з рівним, вольний з вольним. Однак поки все те поладить ся, пролеть ся ще багато крови нашого бра та."

Написав би я ще про правлі не Керєвського, про тепе рішше правліне Леніна і Троць кого, бо я все те бачив на свої очі, але годі, бо тепер не можна правди казати ні писати, бо правда в очі ко чить. Колись розкажемо собі все докладно. Згадав би я та кож і про "наших" політич них провідників, чи там прав ительства як: Центральну Ра ду, Генеральний Секретаріат, гетьманщину Скоропадського та про диктатуру Петрушеви ча, але те все проминуло. Хто тепер править на Україні, го ді сказати. Є українські боль шевики з Раковським в Київі, є також десь Безпалко з не добитками галицької армії, є й такі правителі, що без ар мії і держави, що живуть на чужині, та лише покнюють пальцем в чоботі на своїх противників. Осє такє то на Україні."

Жите у нас дуже тяжке. Ми задихались і томилсь ці лими віками. Захитались тро ни і впали царі-самодержці, котрих підтримували жандар ми, поліція, бюрократи, капі талісти і взагалі буржуазія, котра через довгі віки висисала кров з бідного, і понево леного народа. Шо правда, коштувало се велике море сліз і крови, в якій можна бу ло втопити всіх імперіялістів і другу сволоу. В Австрії про минула революція майже не замітно, без шуму, в якій вели ку ролу відіграли укр. по

ловені, що вернули з Росії, де були наочними свідками рос. революції. І я був також свідком того, що відбуло ся при поваленю царя-звіря. Са ме тоді був я в Москві. При кінь місяця лютого, 1917, ро Все дорого. Вистарчить сказати, що один лев коштує тепер грейшар. Із сих можеш собі представити, що коштує кілса хліба. Те, що перед війною коштувало 700 до 800-Трейча рів, тепер коштує 700 до 800 левів (ринських). І все так. Навіть поле пішло в гору. Шо до поля, то Канадійники (ті, що вертають з Канади) робили ділха. Призджують і платять доярками кілко хто заправить. Один долар у нас коштує 180 до 200 Корон. Морг поля коштує від 45.000 до 50.000 Корон. Поле було до недавня по 18.000 Корон, але як поприходили з Канади, то самі попридгали ціну. Ідучи на випередки один пе ред другим. Загально гріш став безвартійний. Про хатні і сільські справи довідаеш ся як приїдед до дому, зрештою, се менше важке."

Буковинські селяни радють ся спасеня зі сходу.

Тов. В. Скоєрйек з Судбу рдістав від свого швагра з Бу ковини (повіт Заставна) лист, в котрім між иншим він пи ше такє:

"Ми здорові, лише трохи нетерпеливі, приходить весна а з нею очікують якісь зміни, бо деколи чути добрий гук армат, котрий нас час від ча су потішає. В наших околи чина панує іспанська інфлюєн ца і чорний тиф. Шо до те першого жита в нас, то зовсім не цікаве, все треба мовчати і політики не бавитись, бо переслідувань багато, за най меншу дурницю дають 25 бу чків. Хліб у нас дорогий, за те гроший багато. Ви пишете, що наближаєт ся до нас са сене, але не від Петлюри, Си доренка і ім подібних. Знаю дуже добре, що не від них, знаю добре, що Ви думаєте. Я тої думки, що спасенє над ходить зі сходу, але коли во но прийде? Ми всі тут замість піти вперед по тяжкій 5-літній війні, то нас втрутили везд, хто сему винен, то Ви самі догадуєтесь, бо годі пи сати. Минушого року були в нас страшні переслідуваня і арештованя без кінця і міри. По селах арештова но всіх кращих одишч. Головну ролу в сім відігра ли наші хруні, котрі перед війною любили царські рублі, а тепер люблять румунські рублі. Між народем брак едності, освіти і через те годі шо будь робити."

НАДІСЛАНЕ.

Святкованє Першого Мая в Монтреалі.

День Першого Мая не заста новив всіх фабричних машин в Монтреалі. Велике число тем них, несвідомих робітників, бо язувів, пішли до роботи ли ше тому, щоб не протівити своїх босів, і сим вчинком ки нули чорну пляму на святкова нє Першого Мая в Монтреалі. Правду сказав один росій ський бесідник: "Монтреал не був і не буде записаний в історію робітни чого руху так довго, доки французський і англійський ро

бітник буде служити церкві, котра стоїть на сторожі тепе рішого капіталістичного ла ду, доки темній робітників бу де рабом той власної біди, з якою він так жив ся і якої він не хоче зрозуміти."

В день Першого Мая свідомі робітники наповнили най більшу в Монтреалі гаю "Мавит Роял Арена", де слу хали промов виголошених в англійській, французській, російській, італійській, жидівсь кій мовах. В сих промовах бе сідники заклинали робітників організувати ся і готувати ся для рішучої і добіної бороть би над доживаючим свій вік старим капіталістичним ладом. (В залученій дописувателем вирізі з англійської газети в Монтреалі говорив ся, що "кожда згадка в промовах про совітську Росію виклика ла бурю оплесків". — Ред.)

О годині 4.30 по полудни тисячі свідомого пролетаріа ту з червоним прапором, му зикою і плятками, на котрих були написані різні домаган ня і протести рушили в похід. Дійшовши до угла ул. Ст. Ло ренс на парадних мйроно ро бітників напала з трох сторін кінна і піша поліція. Насам перед кинулась вона до чер воного прапора, за котрий межі робітниками і поліці ї розпочалась завзята бо ротьба. Богато прийшло ся поліції боротись, щоб виврати прапор з рук робітників, а вирварши його, вона поча ла зі "страхом божим" дерти його на шматки."

Після сего інциденту, па рада продовжалась дальше. На великій площі коло "City Hall" бесідники виголосили знова на ріжних мовах пер шомайські промови, як та кож з приводу п'ятдесят літнього ювілею уродин Леніна, і не дивлячи ся на падаючий дощ, тисячі робітників стояли до кінця мітінгу, після ко трого спокійно розійшли ся домів.

Більський. З Едмонтону, Альта.

Товаришу Редакторе!

Посилаю Вам \$5.00 із них \$2.00 як доповняючу перед плату а \$3.00 пресового фон ду на "Укр. Роб. Вістий".

Передно я передплачував і "Укр. Голос", але коли я пе реконав ся яким то богам він служить, то перестав його передплачувати, бо не хотів, щоб мій долар по магав поширювати сій при слугоуючій ся петлюрівщині газеті. Але біда в тім, що ся патріотична газета так іде до мене. Я вже послав кіл ка листів, аби вони заперста ли слати мені свою газету, але вони таки шлють, не див лячи ся на те, що моя перед плата вже давно скінчилась. Шлють газету насильно і разом з тим домагають ся плати. Недавно тому я отримав лист, в котрім редакція "Укр. Голосу" домагаєт ся від ме не \$2.50 як передплату за ми нувший рік. Отож на сім міс ці з'являюч редакції "Україн ського Голосу", що ніякої пе редплати не дам, тому що я писав, щоб заперестали ви силити, бо не хочу тої газети читати."

Заступником наших робіт ничих інтересів в Канаді є ли ше наша одинока робітнич а часопись "Українські Робіт ничі Вістий", котру то часопись ми і повинні попірати всіма силами, щоб вона побільши ла ся на злість всяким воро гам робітничої кілси і на ра дість нам всім робітникам. І так за зброю товариші і тварашикі! А ся зброя під те перішний час збиранє фондів, передплатників і поширенє на шої часописі "Українських Ро бітничих Вістий".

Іван Балавскі.

З Ботлер, Ман. Патріоти з "Українського Го лосу" кричать на весь рот на

"російських большевників", що ті вигнали "народного героя" Петлюру до Варшави. Ні, "па нове", се вигнали його самі українські робітники і селяни і вигнали його за те, що він поповнив зраду над україн ськими робітниками і селяна ми, що його слова будьто би він бореть ся за Україну без хло па і пана, були брехливі, бо він боров ся лише за інтереси буржуазії. Коли же україн ські селяни і робітники побачи ли, що то за птиця той ваш "народний герой", то нагна ли його до такого самого "героя" Пласудського. А шо вам патріотам завше потрібні якісь "герої", в імени ко трих ви могли би дерти лю дам очі за ріжними фондами, то ви і зробили з Петлюри та кого "героя". Ви перше кри чали, що ваш "герой" борюєть Україну перед "Ляхо-Татарами", а чому ви тепер ні чо го не кажете вже про тих "Ляхо-Татарів?" Тому що ваш "герой" сам вже побратав ся з "Ляхо-Татарами", то тепер ви вже замовкли, вже не про тетуйте проти тих "Ляхо-Татарів". Ви тепер мовчите про той торг, якого добив Петлюра з тими "Ляхо-Татарами". Ви тепер не маєте до чо го взятись, то запідаете ся "У країнські Робітничі Вістий". Та шкода вашого труду. "Україн ські Робітничі Вістий" завше стояли на сторожі інтересів українського робітництва і о днаково викривали злодійства ріжних "героїв" як там на У країні так і тут в Канаді та Америці, не дивлячи ся на те, хто вони і яка їх заслуга в минуванні, лише як вони йшли на службу ворогам ро бітничої країни. Са вами полі тика була крutarська вчера ви хвалили по під небеса ріж них "народних героїв" та га нили Поляків, а нині ви вже замовкли, бо вам стидно при знати ся перед тими тумане ними вами вашими читачами. Але як би не ховали ся ви перед ними, то українські фар мері і робітники в Канаді вже розпізнали ваше лице і біль ше вам не повірять. Д. Л.

З Торонто, Онт. Шановна редакціє "Україн ських Робітничих Вістий". Засилаю вам \$5.00 пере дплату і прошу вислати мені нашу дорогу часопись. Я шир о витаю вихід "Українських Робітничих Вістий" два рази на тиждень і надіюсь, що при добрій і солідарній піддержці всіх свідомих товаришів, на ша часопись загостить до нас еще частіше. Тож до зброї товариші! Знайте, що наша найсильніша зброя, то наша робітнич а преса. Наша робіт нича доля залежить від нашої класової свідомості: наша від нашої робітничої преси і літератури; а істнованє нашої робітничої преси залежить від нас самих. Але що тепер є ріжні і інші видавництва, котрі то же підшивають ся під робітників і називають себе заступниками робітничих ін тересів, тому товариші і това ришки не дайте себе увести в блуд і зстерезіть ся таких "за ступників".

Заступником наших робіт ничих інтересів в Канаді є ли ше наша одинока робітнич а часопись "Українські Робіт ничі Вістий", котру то часопись ми і повинні попірати всіма силами, щоб вона побільши ла ся на злість всяким воро гам робітничої кілси і на ра дість нам всім робітникам. І так за зброю товариші і тварашикі! А ся зброя під те перішний час збиранє фондів, передплатників і поширенє на шої часописі "Українських Ро бітничих Вістий".

Іван Балавскі.

Manitoba Drug Store 503 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

Маємо завсігда на складі свіжі лікарства. Рецепти ви повняємо точно — після припису лікаря. Говоримо по українськи.

З Ботлер, Ман. Патріоти з "Українського Го лосу" кричать на весь рот на

Dr. C. J. BERMAK ФЗИК — ХИРУРГ — СПЕЦІАЛІСТ Оператор від зарезаних хоріб мушци і жєнщин. Рєзєкції: 292 СТЕЛА ЕВНО, — Телефон Рєз.: Ст. Дя. 1280 Офіс: 874 СЕЛКІРК ЕВНО, — Телефон офісу: Ст. Дя. 3878 Через довгий час практикував в клініці в Нью Йорку, в Вінніпєгу в Дженерал Госпіталі і через один рік в Ванкувер. УРАДОВИ ГОДИНИ: — від 2 — 4 по пол.; від 7 — 8.30 вечер.

НОВА УКРАЇНСЬКА РЕСТАВРАЦІЯ від ч. 624 Мейн Стр. (на розі Лоран і Мейн ул.) під назвою: ROYAL LUNCH COUNTER. Власителем і управителем сєї реставрації є І. КУЧЕР, бурний шеф реставрації Robinson і Boston Lunch. Хто захочив попередно до "Бостон Ланч" той признає, що діста ван найліпші страви. Заходіть до нашої реставрації, де за малі гроші дістаете богато смачних страв і добру обслугу.

НАЙБІЛЬША УКР. КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ В ЕДМОНТОНІ ГАРНИЙ НОВИЙ МАТЕРІАЛ, ДОБРИ СУКНА, НАП НОВІШІА МОДА. ЦІНИ У НАС УМІРКОВАНІ, З ПЕВНОСТЮ ЗАДОВО ЛЯТЬ ВАС. ПРИНИМАЄМО ЗАМОВЛЄ НЯ З ПРОВІНЦІИ. Робота виконує на умо вленій час. За чесну, вдоволюючу об слугу ручить власителє С. ГОЛОВАЧ. Просить ся зайти або пи сати на адресу: The Economy Tailors 9697 JASPER AVE EAST EDMONTON Next to Dreamland Theatre

НОВІ КНИЖКИ! Олюнка, два томи 80 Маруся і інші оповіданя 40 Історія Боротьби Віри з Наукою \$1.50 Камінна Душа 1.50 З Ласки Родини, в оправі 1.75 Шо кождому фармерови потрібно знати75 Українсько-Англійський Кухар 1.00 Домашній Лікар50 Про Івана Гуса10 Філософія Соціал Демократії 1.50 Еволюція в образах 1.25 Кривавий Шлях40 Камєнярі 1.00 Не піддавай ся біді.25 Батьківщина25 Тайна розмова50 Житє Ієсуса Христа75 З філософії і політики65 Новітня суспільність і церква25 Про жіночу неволю30 Борці за правду50 На стрічу сонцю золотому50 Каталог вислаємо даром. UKRAINIAN BOOK STORE 10234—96th St. — — — — — Edmonton, Alta.

ЗА ДОБРИМИ КОЛЕСАМИ ЗАХОДІТЬ ДО В. Н. КОЛТІСНИКА. Маю на складі нові і уживані байсиклі по уміркованих цінах. НАПРАВЛЯЄ СЯ ВСЯКОГО РОДА БАЙСІКЛІ. Заходіть або пишть на сідуючу адресу: BICYCLE & SUPPLY CO. 880 MAIN ST. — — — — — WINNIPEG, MAN.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ! "УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ" ОДИНОКА ЩОДЕННА ЧАСОПИСЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ В АМЕРИЦІ. Ся часопись має своїх кореспондентів в Європі як також в ріжних центрах україн ської еміграції в Америці. ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ: На рік \$9.00 На пів року \$4.50 На три місяці \$2.50 Передплату шлеть, або по оказовє число пишть на адресу: Ukrainski Shchodenni Visty 502 EAST 11-th STR. — — — — — NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
В ВІННІПЕГУ.
під числом 820½ Мейн Ст.

Ми виробляємо убрания, як і оверсайти по думці умірених клієнтів. Можемо виконати костюми. Отже хтось хотів мати добре зроблене убрание, чи оверсайт, який майже аперокосе ся. Також приймаємо замовлення з провінцій; за вдоволення і чесну службу ручити власність.

В. КУЗНИК.
820½ MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

Адвокат W. H. HASTINGS
457 Мейн Стріт
308 Confederation Life Bldg. WINNIPEG, MAN.
Telephone: Main 2081

Подає юридичні справи цивільні і кримінальні.
П. Вус, бувший власитель першої народної канцелярії, 841 Мейн Стр., через сім літ, є тепер в канцелярії адвоката ГЕЙСТІНГА.

Адвокат Б. Б. ДУБЕНСЬКИЙ
Адвокат і повновласник для українців в Канаді.
Всякі справи судові і цивільні перепроводжуємо совісно.

Контракти на реальності виготовляємо за вдоволення, як рівнож погоджуємо всякі справи старокраєвці.
Український робітник буде вповні вдоволенний з перепроводження котрої небуль з висше згаданих справ. — Переводчик не потрібний.

В. В. ДУБІНСЬКИЙ
907 Confederation Life Bldg., (напроти Сенті Гола)
Телефон: Мейн 4903 — Winnipeg, Man.

НОВИНА В ЕДМОНТОНІ!
КОВБАСИ

ВИРОБЛЮВАНІ НА СТАРОКРАЄВИЙ СПОСІБ І ВСІ ІНШІ МАСАРСЬКІ ВИРОБИ ПЕРШОЇ КЛАСИ.

Ковбаса чисто свинська крайна	55 цт. ф.
Ковбаса чисто свинська мелена	50 цт. ф.
Ковбаса свинська мішана з воловиною ч. 1	35 цт. ф.
Ковбаса свинська мішана з воловиною ч. 2	25 цт. ф.
Кишки з гречаних круп	20 цт. ф.
Сальдесон по	20 і 40 цт. ф.
Ролетка по	50 цт. ф.
Французські аргімери по	50 цт. ф.
Солонина солена по	35 і 40 цт. ф.
Солонина паприкована	45 цт. ф.

Крім сего маємо великий вибір всякого рода вудженні, св'язного мяса, гросерні і всі інші товари, які лише Ваша душа забажає.

ЗА НАШ ТОВАР ГАРАНТУЄМО, ЩО ВДОВОЛИТЬ ВАС.
На провінцію висилаємо того самого дня що одержимо зомовлене.

ДЛЯ ШТОРНИКІВ СПЕЦІАЛЬНА ЦІНА.
Гроші висилайте моні-ордером або в реєстрованім листі.
Телефонуйте 2932. Заходіть або пишіть на сей адресу:

WESTERN PRODUCE Ltd.
10654-101 ST., — EDMONTON, ALTA.
І. ЗАВАЦКИЙ, управитель.

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ СЛІДУЮЧІ БРОШУРИ:

Про походжене людини, ціна	15ц.
Марксизм і Дарвінізм, ціна	20ц.
Як повстала наша земля, ціна	25ц.

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

О П О В І Щ Е Н Ї

Подаєть ся до загального відома,
Dr. A. MOYSE, B. A.
Physician and Surgeon

переніс ся до нового офісу під ч. 984½ Мейн Стр., — СЕНТ ДЖОНС БЛОК, на розі улич Мейн і ПРІЧАРД ВІННІПЕГ, МАН.

Телефон: Ст. Джон 2200.

УРЯДОВІ ГОДИНИ:
11 — 12 рано; 2:30 — 5 вечером і 7 — 9 вечером.

453 SELKIRK AVE., Phone St. John 2614, WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНСЬКО — РУССЬКІЙ
ОФІС І МЕДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
— під управою —
Д-РА Д. М. ДЖЕНОФ-А

Нашою спеціальністю є лічене хоріб венеричних, мочовополових, лічене 606 проф. Ераіха для сифілісу, а також жіночих внутрішніх, діточих і хірургичних.

Спеціальне лічене електрикою. — Ревматизм і полове бесілля.
В наших шпиталях отримаєте догляд доброго лікаря.

Години офісу: 10 — 11 рано; 2 — 4 по полудні і 7 — 9 вечером.
Пишіть до нас на понизшу адресу, залучаючи За. марку на відповідь.
Виробляємо також медичних всякого рода після найновіших метод вітум лікарської.

Адресуйте так:
Dr. D. M. GENOFF
453 SELKIRK Ave., WINNIPEG, MAN.

ПОЗІР! МІСЦЕВІ ЧЛЕНИ УКР РОБ. ДОМУ!
В неділю, 16 мая, с. р. о годині 2:30 по полудні відбудуть ся у власній галі

РЕГУЛЯРНІ МІСЯЧНІ ЗБОРИ
місцевих членів Укр. Роб. Дому.
На днівнім порядку, є важні справи до порішення.
ПРИХОДІТЬ ВСІ!

ПОШУКУЮ
Товаришів Павла Українця і Петра Перуна, з Золотого Більча, повіт Борщів, Галичина і Володимира Українця, з Сокаля, Галичина. Сей останній перебував в Злучених Державах. Прошу зголошуватись на адресу:
H. Ukrainec
Cardiff, Alta.
(27)

ПОШУКУЮ
своїх криванів Івана Мінтенка Пантелеєвого, Стефана Мінтенка Петрового і Назарія Мінтенка, з села Кучурова Великого, Буковина. В 1914 р. перебували в Альберті. Маю цікавий лист з краю. Хто би знав де вони перебувають під сию пору або вони самі, прошу писати до:
Artimon Radul
Box 115
Cobalt, Ont.
(27)

ПОШУКУЮ
свого брата Танасія Баявська і вуйка Артемія Спатаря, з села Мігучин, повіт Серет, Буковина. Брат має перебувати десь околи Ріджайні, Саска, а вуйко Артемія в Онтеріо. Маю листи з старого краю. Хто знає їхні адреси або вони самі, прошу повідомити мене на адресу:
Mike Balawski
10 Drummond Pl.
Toronto, Ont.
(27)

ПОШУКУЮ
Першого брата Петра Куєка (Симьонового) і тітчного брата Николая Карпока. Перший з них має перебувати в Саскачевані, а другий в Зл. Державах. Пошукую також Григорія Бойчука і Івана Корольюка. Всі вони походять з села Витилівки, повіт Кіцмань, Буковина. Хто би про них знав або вони самі, прошу писати на понизшу адресу:
Fred Kuyek
Foam Lake, Sask. P.
(27)

ПОШУКУЮ
в дуже важній справі свого брата Дмитрія Скоропада, родом з Нараєва, повіт Бережани, Галичина. Два роки тому назад перебував в Клівленді, Огайо, а тепер має перебувати десь на Заході або в Канаді. Хто би знав його адресу або він сам, прошу зголошуватись до:
M. Skogopada
430 Martin St.
Detroit, Mich.
(27)

ПОШУКУЮ
свого кривана Василя Слободяна, з села Товтрів, повіт Заставна, Буковина. В р. 1912 перебував в Мус Джо, а тепер має перебувати в Сидні, на сході. Маю для него лист з старого краю. Хто знає його адресу або він сам, хай зголошиться ся до:
Prokip Pelechanski
303 Main St., South Hill
Moose Jaw, Sask.
(27)

ПОШУКУЮ
Максима Фосифова Бойка і Федора Федімонова Ховачука. Походять оба з Подільської губернії, Камінецького уезда, Маковської волості. Федор походив з місточки Макова, а Максим з Шапани. Я дістав лист з старого краю і маю для них важну новість. Мають перебувати десь в Онтеріо, правдоподібно в околиці Крейттон Мейн. Прошу зголошуватись на адресу:
F. Palahniuk
Hillcrest Mines, Alta.
(27)

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
основана 1915 р.
591½ Селкірк Евіно, Вінніпег, Ман. коло друг-сторю.

Виробляємо мужські убрания — дітні і жіночі по умірених цінах. Робота вдоволююча, від гарантією.

Принймаємо замовлення з провінцій. Пишіть по наш новий каталог і близькі інформації на адресу:
J. TATAROWSKY
The Merchant Tailor
591½ SELKIRK AVE.
Cor. Selkirk and McGregor Sts.

УКРАЇНСЬКІ КРАВЦІ
І. Аргіков — І. Бакун.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА, ЩО ОТВОРИЛИСЬМО
КРАВЕЦЬКУ РОБІТНЮ
під числом
619 SELKIRK AVE., — WINNIPEG, MAN.

ПОШУКУЮ
роботи, яка трафить ся в місті Торонто, Онт. Прошу товаришів донести мені чи можливо тепер там стати до якої будь праці.
John Motornyj
Hillcrest Mines, Alta.
(25)

ПОШУКУЮ
Стефана Куйбіда, з Борщева. З ним хоче переписати ся його брат. За адресою, прошу зголошуватись до:
Wm. Solomon
Terence, Man.
(27)

ПОШУКУЮ
в дуже важній справі товариша Петра Стечишина. Він перебував в р. 1919 в Калгарі, Алта. Хто би про него знав або він сам, хай пише на адресу:
Nykola Pylypiw
Box 64
Edmonton, Alta.
(28)

ПОШУКУЮ
в дуже важній справі Андрія Провального, з села Білої, п. Чортків. В 1914 р. перебував в Монреалі. Хто би про него знав або він сам, хай зголошиться ся на адресу:
Efin Skyfin
105 Stuart St. W.
Hamilton, Ont.
(27)

ВЕСЕЛА ЗАБАВА!
В суботу дня 15-го мая Тов-о "Зоря" устроє в галі Мора під ч. 394 Allen St. на Елмвуд **ВЕЛИКУ ЗАБАВУ**, на котру заряд Тов-а запрошує всіх тих, що люблять поселитись і потанцювати. Вступ на забаву для мужчин 50ц, а для женщин 35ц. Початок о год. 7-їй вечером.
Заряд.
George Zadubriwsky
509½-6 Ave So.
Seattle, Wash.
(28)

ПОТРІБНО
рубачів дров. Платня \$3.25 за корд. Після чотирох місяців занятя по 15 ц. бонус від корда.
Зголошуватись до:
C. Stephens
P.O. Fassett, Que.
(26)

ПІД УВАГУ МОЇМ ДОВЖНИКАМ.
Держачи штор у Кофер Кліф, Онт. від 1907 — 1917 р. помагав я підчас тяжких часів, які мали тоді місце для наших людей всім товаришам, які завинили мені в той спосіб понад \$7000 (сім тисяч) доларів і досі не віддали мені тих грошій.

Недавно повстав огонь на моїм обійстю і знищив усе до таа. Через те опинив ся я в дуже критичнім положеню разом з родиною. По тій причині звертаю ся до всіх своїх довжників, щоби поплатили ся, що мені завинили, маючи згляд на мое безвихідне положеню.

На разі не подаю нічийого назвиска а зроблю се пізніше, коли се зголошеть ся.

Всім, що відізуть ся на сей мій поклик складоу сердечну подяку і пишю ся з поважанием,
Wasył Buczowski,
Box 939
Sudbury, Ont.
(27)

ПОШУКУЮ
свого брата Михайла Кушніра, з села Крєголич, повіт Гусятин, Галичина. Має перебувати в Злучених Державах. Хто подасть мені його адресу, той дістане від мене \$5.00, або хай він сам зголошиться ся на слідуочу адресу:
John Bilinsky
122 Sherborn St.
Toronto, Ont.
(25)

ПОШУКУЮ
своїх чотирох товаришів: Федька Вербицького, Кліма Чепіля, Дмитра Галайчука і Яська Маріяша, з села Лубянка Вишних, повіт Збараж. Мають перебувати в Злучених Державах. Прошу писати на адресу:
John Litwinchuk
Box 84
Sudbury, Ont.
(25)

ПОШУКУЮ
свого брата Івана Піщ, з села Драчинець, повіт Вашківці, Буковина. В р. 1912 перебував в Форт Віліям, Онт. Хто би знав про него або він сам, прошу написати до:
Teodor Pitt
509½-6 Ave So.
Seattle, Wash.
(26)

ПОШУКУЮ
свого брата Артимона Задубрівського, з села Кіцмань, повіт Кіцмань, Буковина. В р. 1914. перебував у Ванкувері, Б. К., а тепер має перебувати в Саскачевані. Хто би про него знав або він сам прошу написати до:
George Zadubriwsky
509½-6 Ave So.
Seattle, Wash.
(28)

ПОЗІР! МАЙНЕРІ! ПОЗІР!
Отрим маємо честь повідомити всіх робітників в Кровс Нест Пес, що ми отворили фотографічний заклад в Колмен, Алта. Отже если бажаєте зробити собі гарну свою фотографію або вашої родини, то вдавуйте до нас. Наша студія знаходиться в 1st Колмен (за трекою в буштотві — глядіть за написом на даху будинку). Також виробляємо фотографії на паспорт і виконуємо роботу на час. До фотографованя приходить завсідги по полудні. Памятайте, що тільки в нас дістанете першої класи фотографії, бо наша студія збудована з перворядним викінченням.
Т. Гушуль, власитель.
Олена Гушуль, управителька.

ПРОДАЄМО БРИТВИ
"Genco" по \$3.50. Хто захоче купити, тому даємо кожду бритву на 30 днів для пробі без жадного кошту. Коли будете не вдоволені, звертаємо гроші. Продаємо різкож "Іаски до заправлявоня бритов і інші барберські прибори. За все гарантуємо.

Замовлення приймаємо також з провінцій.
J. SHASTAL
142 Higgins Ave, Winnipeg, Man.

ВСЕНАРОДНА ЗАГАЛЬНА КАНЦЕЛЯРІЯ.
ВСЯКІ СПРАВИ

як купно шифкарт, (куда і кому можна) вислания грошій до старофо краю чи де инше, асекуроване, позички грошій, вироблованя уських урядових документів як тугейших так і старокраєвних, продажі і купно реального, можете залагодити у нас.

Наша канцелярія заснована 1903 р. і до сей пори служила чесно і совісно всяким потребам які входять в обсяг висше наведених справ.

Пишіть або заходіть до:
J. G. KIMMEL & CO.
834 MAIN ST., — WINNIPEG, MAN.

ПОШУКУЮ
сусіда Василя Стефюка (Юрка), з села Олешків, повіт Снятин, Галичина. Вийхав до Канади 1912 року. Чув я, що він був інтернований в часі війни. Маю лист з краю від його родичів. Прошу зголошуватись на слідуочу адресу: **Hawr. Begej**
Box 166, Ford city, Ont.

ДОБРИ ЧЕРЕВИКИ
до роботи можете купити дешево під ч. 883 Мейн Ст. Если маєте черевики ушкоджені принестіть до нас а ми вам Маю лист з краю від його родичів. Прошу зголошуватись на слідуочу адресу: **Hawr. Begej**
Box 166, Ford city, Ont.

SHOE STORE
883 Main St.
Winnipeg, — Man.

Dr. H. YONKER, M. A.
Хірург
з доброю практикою.

ОФІСОВІ ГОДИНИ:
8 — 10 перед полуднем,
12 — 3 по полудні
6 — 9 вечером.

Адреса:
397 Burrows Ave., Winnipeg.
Phone St. John 1470

ТЕЛЕФОНИ:
Сф: Мейн 845, Реа: Шрбр. 444

A. M. Doyle L.L.B.
Адвокат, повновласник, нотар.
Грфорить во українські і польські.
845 SOMERSET BLDG.
Winnipeg, Man.

В АПТИЦІ П. КАМЕНЕЦЬКОГО
дістанете ваші рецепти виповнені точно після вказівок лікаря. За чисті і свакі медичні гарантує ся.

Позвольте нам виповнити вашу слідуочу рецепту і переконайте ся самі.

Ми маємо довголітню практику в сім фаху. Ми перенесли свою аптику з Сейнт Джеймс, під понизшу адресу, бувши там в бізнесі черз 4 роки.

KAMENETZKY'S DRUG STORE
531 SELKIRK AVE., — WINNIPEG, MAN.

СМАЧНО І ДОБРЕ

Думаєте, що є щось лучшого, як добре наїсти ся? Віджиялятьсє повинен кождий чоловік — Запамятайте собі се і йдіть просто під ч.

267 СЕЛКІРК ЕВІНО ДО П. М. ГАВРИСИШИНА
а не пожалуйте: Сmacher і свакі — старокраєвці потрави задовольять вас.

The LELAND CAFE
571 SELKIRK AVE.

ЦІЛКОВИТО ПІД НОВИМ ЗАРЯДОМ.
Іда смачна і здорова. Обслуга точна.
ЗАЙДІТЬ А ПЕРЕКОНАЄТЕСЬ.

КАЖУТЬ, ЩО ГОЛОД!

ВСІМ ДО ВІДОМА!
Найбільша і найстарша бучерня і гросерня в Едмонтоні де можете дістати все як слідує: ковбаси старокраєвеного виробу, мясо свакі і всякого рода вудженню і солонину, як також всякі гросерні, фармерські продукти, як сир, масло, яйця, квасну капусту, отріки і т. д. Замовлення висилаємо по всіх частях Канади.

Замовлення просимо висилати враз з грішми на нашу адресу:
UNION MEAT & GROCERIES
10345-96 St. — Edmonton, Alta.
За вдоволене ручать власитель:
Т. Стечишин — Ю. Лазарук.

ПЕРШОРЯДНІ УКРАЇНСЬКІ КРАВЦІ
в Едмонтоні.

НАЙНОВІШИ І НАЙКРАШІ СУКНА І НАЙНОВІША МОДА.

Пристапні ціни які вдоволять і найкупійшого. ПРИНИМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ з провінцій і виконуємо на час.

За вдоволене, чесну обслугу і добру роботу ручити власитель **Д. Пронюк.**

Заходіть або пишіть на адресу:
THE EXPERT TAILORS
GIBSON BLOCK
9006 JASPER AVE.,
EDMONTON, ALTA.